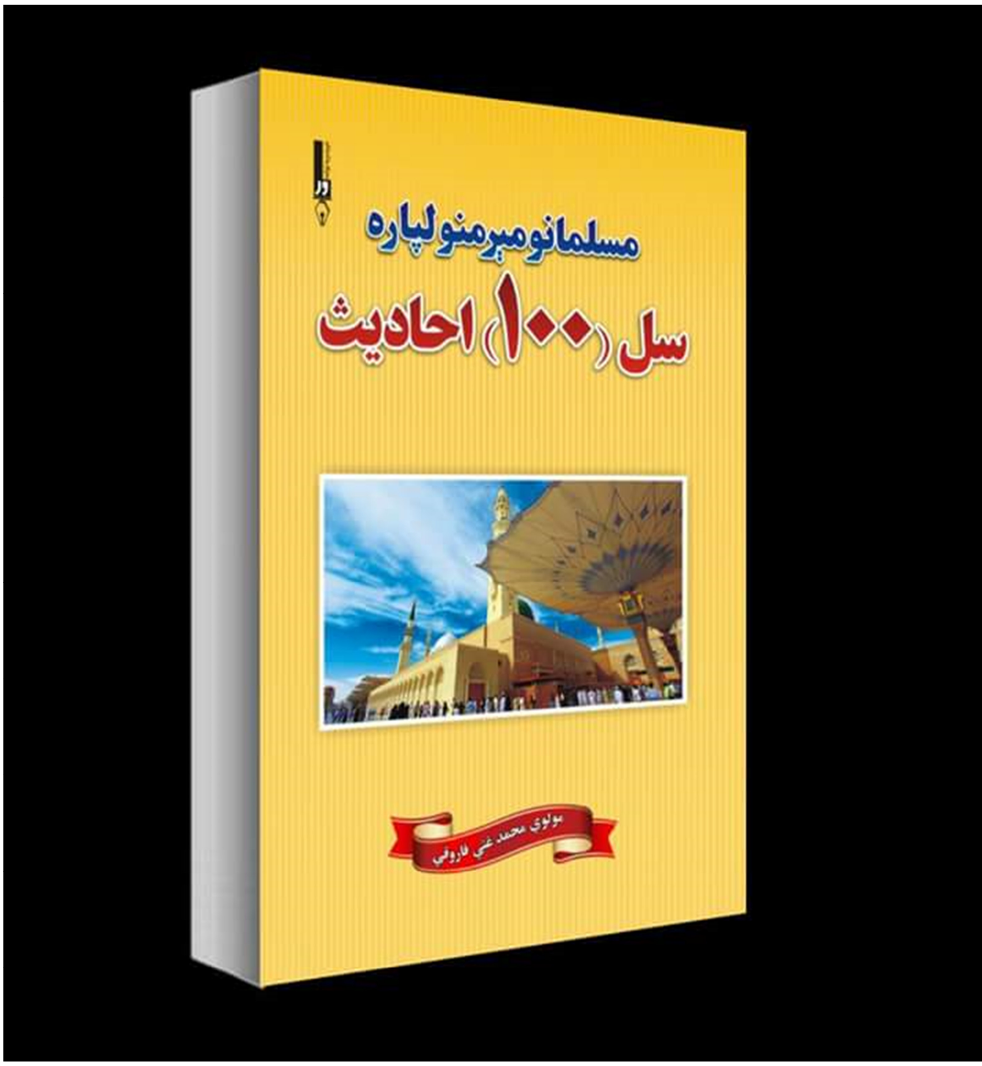

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسلمانو میرمنو لپاره

سل احادیث

د نجونو مدرسو لپاره ځانګړې ډالۍ

لیکوال: مولوي محمد غني فاروقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

د کتاب ځانګړنې:

د کتاب نوم	:	مسلمانو مېرمنو لپاره سل احاديث
ليکوال	:	مولوي محمد غني فاروقي
اړيکې	:	0799800935
		ghanifarooqi143@gmail.com
کمپوز او ډيزاين	:	عبيد الله فاروقي (0782122678)
چاپ کال	:	۱۳۹۶هـ ش
چاپ شمير	:	۱۱۰۰ ټوکه
د خپرونو لړ	:	څوارلسم (۱۴)

د چاپ حقوق له خپرندوی ټولنې سره خوندي دي

باور کتاب پلورنځی، لانديني پوړ، اسحاق زي مارکېټ، بزازی څلورلارې، جلال اباد.

اړيکه:077-2702004 , 078-7730005 , 079-5353610

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ؛

د سترګو تور ته!

هغه چې اوس يې نه لرم.

هو؛ د خپلې ګرانې مور مسافرې اروا ته.

م. غ فاروقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسلمانو خويندو ته ډالی!

اسلام د خير دين دی، دين مو عقيده، شريعت او عمل په غېږه کې رانغاړي، په دې مانا چې ددې غوره شريعت او اسماني منهج لارښوونې نارينه او ښځينه و ټولو لپاره دي، قران کريم ټولو لپاره دی، نبوي احاديث ټولو لپاره دي، هو؛ ټول، هغوی يادوم چې د زړونو په ماڼيو کې يې د ايمان پانوس روښانه او څرګنده کړنې يې هم د ايمان او سپېڅلي سيرت استازيتوب کوي.

پر همدې بنسټ چې اسلامي او مذهبي ډېری مکلفيتونه د نارينه او ښځينه و ترمنځ مشترک دي، هغه که عقيدوي مکلفيتونه دي او که عملي، همدې ګډو مسؤليتونو ته په پام ما وغوښتل چې د محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم د احاديثو له بڼ نه د ګوتو په شمېر څو داسې بېلګې راواخلم او د مسلمانو خويندو مخې ته يې کېدم چې ډېری نبوي لارښوونې يې مسلمانو مېرمنو ته متوجې دي، که څه هم چې د محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم د مبارکې ژبې خوږو خبرو او وحيي پيغامونو کې نارينه او ښځينه و ټولو ته درس او سپارښتنې وي، مګر دې لپاره چې مسلمانې مېرمنې په ځانګړې توګه د خپل ژوند، عقيدې او عمل برخه کې ځينې نبوي لارښوونې مطالعه او ترلاسه کړي، دې کتاب کې ځينې داسې احاديث هم شته چې د منځپانګې له مخې يې حکم او لارښوونه عملي بڼه لري، ډېر ځلې داسې هم کېږي چې نارينه ځينې شرعي لارښوونې ښځمنو ته منسوبوي او ځانونه ترې جدا ګڼي او کله بيا ښځمنې ځينې شرعي او نبوي لارښوونې پرېدي او وايي دا له نارينه و پورې اړه لري، هو؛ داسې بېلګې شته، مګر د محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم ډېری احاديث عمومي بڼه لري، نارينه او ښځينه ټول په کې مراد وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

گرانقدره خویندو!

ماهم په دې هیله چې د نورو لیکنو په څنگ کې مې د مسلمانو خویندو لپاره هم څه مانیز سوغات برابر کړی وي، هڅه وکړه چې مسلمانې خویندې مې هم بې برخې پاتې نه شي او د (برگ سبز تحفه درویش) پر پلمه مې دوی ته ډالۍ کړ.

نور نو ستاسو د وخت زرینې شیبې نه نیسم، په دې هیله چې تاسو درنې او عزتمنې ترې گټه ترلاسه کړئ او د رب العالمین د رضا سبب وگرځي.

د باور خپرندویه ټولنې له مشر قاري قدرت الله تائب څخه مننه کوم چې د کتاب لگښت یې پر ځان ومانه، د دیني عالم مولوي صیب گل رحیم نادر ځای دې جنت شي چې شخصیة المرأة المسلمة کتاب یې د یو مأخذ په توگه زما په واک کې راکړ.

عبیدالله فاروقي دې هم د ژوند په خوږو موړ شي چې د کتاب کمپوز یې وکړ، عبدالهادي اثر دې هم ښاد شي چې د کتاب پښتۍ یې ډیزاین کړه.

رقیه فاروقي او آسیه فاروقي له مرستو هم مننداوی یم چې د اړتیا پر مهال یې ځانته نه یم پر ایښی، له تاسو ټولو ورونو او خویندو مننداوی یم چې کتاب لولئ، ستاسو د لارښوونو او رغنده نیوکو په هیله.

ستاسو ورور محمد غني فاروقي

جمعې شپه / جومات کور

جلالکوټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ليکلړ

مسلمانو خويندو ته ډالۍ! 1
د عملونو بنسټ 7
د ايمان ارکان... 7
داسلام خېمه 8
هغه بختوره مېرمن چې نکاح يې له اسمانونو بره شوې............... 8
له مېرمن سره دې حج ته لاړ شه! 9
لېور مرگ دی!... 10
د درېو شپو سفر؟.. 12
د سنگر اتلانې... 15
د ام حرام رضی الله عنها مېړانه او شهادت 15
جنتي مور.. 17
د نړۍ تر ټولو خوږو ښځې 18
د فطرت هېنداره 19
د غاښونو نظافت او ښکلا 20
له خپلو وېښتانو سره مينه وکړئ!............................ 21
علمي گانه مو هېره نه شي.................................. 24
غوره مېرمني.. 25
د ښځو احتلام؟!... 26
فالگر ته مه ورځئ! 27

(c) ketabton.com: The Digital Library

فولادي ډال.......................................28
د مور چوپړ د كرامت شمله ده! 29
د مسلمانې مېرمن جنت او دوزخ؟!............................32
جنتي مېرمن.......................................34
د جنت زېرى 35
رانجه به پورې نه كړم!...........................36
پر مسلمانې مېرمن پرښتې لعنت وايي!.....................37
پام! چې روژه نه شي!............................38
د خاوند په مال كې دومره واک لرې! 39
د احرام جوړه! 40
پر خاوند دې خوشبويي وشينده! 40
مېرمن خپل خاوند ته سر ږمنځولى شي؟! 41
مسلمانو مېرمنو! صدقې وركړئ! 42
راز وساته!..44
لومړنۍ مسلمانه مېرمن...............................48
مسلمانه مېرمن يو پر بل تهجد كوي 48
سينګار 49
د جنتي خوشبويانو سرداره 49
درې شپې كه څلور مياشتې او لس ورځې؟! 50
الله تعالى كومې مېرمن ته نه ګوري؟! 50
د حجاب ګاڼه 51

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مهرباني مور نازولي جوړه! 51

د مسلمانې مېرمن څلور ځانګړنې.. 53

د مسلمانې مېرمن سوغات.. 54

کوم يو ته ډالۍ واستوم؟! 56

جنتي مېرمن.. 56

مسلمانه مېرمن او اسلامي نړۍ 57

بدګوماني ستر دروغ دي.. 59

مسلمانې مېرمن سره ملنډې نه ښايي 59

فطرتي ګانه 60

اخلاقي ښايست.. 61

مسلمانه مېرمن به داسې نه وي؟!.. 62

مسلمانه مېرمن ښايي داسې وي!.. 63

د ملائکو د دعا په لپه کې.. 63

د زهرو ډالۍ.. 64

د مينې د امېل دوه کړۍ!.. 66

مېلمه پالې مېرمنې.. 67

مېلمه خپل حق اخيستلی شي؟!.. 68

د فطرت سنت 69

د سلام سوغات ورسوئ! 69

مرتبې په پام کې ونيسئ!.. 71

اصيله فطرتي ښه 71

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه چې درمن شي، سترګې ژاړي.......................75
مسلمانه مېرمن دې ويرګره نه وي.......................75
هغه کور چې شيطان ترې دوه ځلې ناهيلی وتلی 76
هره اوربېدل شوې خبره مه خپروئ! 78
مسلمانې مېرمنې جوماتونو ته تللی شي؟!...................80
پېنځه ډالی..................................80
د ځمکې له کومې ګاڼې سره مينه لرئ؟! 81
وېښتان هم ناز غواړي! 83
سپين په تور مه بدلوئ!..........................84
له تا سره لمونځ مې خوښېږي........................86
سل تسبيح، زر نېکی 88
په اسلام کې لومړی شهيده 89
ارايشګرې دې يې هرو مرو ولولي!.........................91
نظر او خيال 93
د دنيا او اخرت غوره ډالی 94
زړه د اخلاقو کان دی!............................94
صلاة التسبيح 97
صلاة حاجت 98
د استخارې لمونځ 99
له مجلس نه د پاڅېدلو دعا........................100

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿ د عملونو بنسټ ﴾

۱)ـ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رضى الله عنهما، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّةِ، وَإِنَّمَا لِامْرِئٍ مَا نَوَى، فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى اللهِ وَرَسُولِهِ، فَهِجْرَتُهُ إِلَى اللهِ وَرَسُولِهِ، وَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ لِدُنْيَا يُصِيبُهَا أَوِ امْرَأَةٍ يَتزَوَّجُهَا، فَهِجْرَتُهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ .

ژباړه : اميرالمؤمنين عمر بن الخطاب رضى الله عنهما د حديث راوي دی وايي: له رسول الله صلى الله عليه وسلم څخه مې اوريدلي چې ويل يې په يقينی ډول د عملونو تړاو له نيتونو سره دی او يقيناً د هر کس لپاره هغه څه دي چې يې نيت کړی وي، نو دچا هجرت چې د الله او د رسول صلى الله عليه وسلم لپاره وي نو هجرت دده الله او رسول لپاره دی او د چا هجرت چې ددنيا د لاسته راوړنې يا کومې ښځې سره د واده کولو لپاره وي نو دده هجرت دهغه څه لپاره دی څه لپاره چې ده هجرت کړی دی.[1]

﴿ د ايمان ارکان ﴾

۲)ـ (الْإِيمَانُ أَنْ تُؤْمِنَ بِاللهِ، وَمَلَائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ) [2]

ژباړه: په حديث جبريل کې د ايمان تعريف داسې شوی:

چې پر الله تعالى ايمان ولرې د هغه پر ملائکو، د هغه پر کتابونو، د هغه پر رسولانو او د اخرت په ورځ او د خير او شر په تقدير ايمان ولرې.

---

[1] صحيح مسلم 3/ 1515

[2] صحيح مسلم (1/ 37)

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿ داسلام خېمه ﴾

٣)ـ عَنِ ابْنِ عُمَرَ رضى الله عنهما قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم " بُنِيَ الإِسْلاَمُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ الصَّلاَةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَالحَجِّ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ.

ژباړه :له عبدالله بن عمر رضى الله عنهما څخه روايت دى، رسول الله صلى الله عليه وسلم ويلي: د اسلام ابادي په پنځو شيانو شوې ددې ګواهي کول چې نشته لايق د بنده ګی پرته د الله نه او ددې چې محمد د الله رسول صلى الله عليه وسلم دى،دلمانځه پابندي کول،دزکات ورکول،حج کول او د رمضان د مياشتې روژې نيول. (1)

﴿ هغه بختوره مېرمن چې نکاح يې له اسمانونو بره شوې ﴾

د رسول الله صلى الله عليه وسلم د مېرمنو لړ کې زينب بنت جحش رضى الله عنها هغه سپېڅلې او عزتمنده مېرمن ده چې له يو لوري يې سپېڅلى ياد د سپېڅلي کتاب قران کريم په پاڼو کې راغلى هغه مهال چې د احزاب سورت لاندې ايت نازل شو :

وَإِذۡ تَقُولُ لِلَّذِيٓ أَنۡعَمَ ٱللَّهُ عَلَيۡهِ وَأَنۡعَمۡتَ عَلَيۡهِ أَمۡسِكۡ عَلَيۡكَ زَوۡجَكَ وَٱتَّقِ ٱللَّهَ وَتُخۡفِي فِي نَفۡسِكَ مَا ٱللَّهُ مُبۡدِيهِ وَتَخۡشَى ٱلنَّاسَ وَٱللَّهُ أَحَقُّ أَن تَخۡشَىٰهُۖ فَلَمَّا قَضَىٰ زَيۡدٞ مِّنۡهَا وَطَرٗا زَوَّجۡنَٰكَهَا لِكَيۡ لَا يَكُونَ عَلَى ٱلۡمُؤۡمِنِينَ حَرَجٞ فِيٓ أَزۡوَٰجِ أَدۡعِيَآئِهِمۡ إِذَا قَضَوۡاْ مِنۡهُنَّ وَطَرٗاۚ وَكَانَ أَمۡرُ ٱللَّهِ مَفۡعُولٗا ﴿٣٧﴾

[1] صحيح البخاري 1/ 11

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلى الله عليه وسلم پر شونډو خوږه موسکا خپره وه او ويل يې:((څوک به زينب رضى الله عنها ته لاړ شي چې دا زېرى هغې ته ورکړي چې الله تعالى له اسمانونو بره د هغې واده له ماسره وکړ))؟

دا ځانګړى شرافت و چې الله تعالى پرې زينب رضى الله عنها د مومنانو له نورو مېندو ځانګړې کړې، زينب رضى الله عنها به د الله له لورې ددې شرافت او لورينې پر بنسټ ځان تر نورو عزتمند ګاڼه، وياړ به يې کاوه، پر نورو مېرمنو به يې ځان ستر ګاڼه او ويل به يې :

۴) ـ (زَوَّجَكُنَّ أَهْلُكُنَّ وَزَوَّجَنِي اللَّهُ مِنْ فَوْقِ سَبْعِ سَمَاوَاتٍ) [1]

ژباړه : ستاسو د واده چارې ستاسو د کورنيو غړو برابرې کړي او زما واده له محمد مصطفى صلى الله عليه وسلم سره الله تعالى له اووه اسمانونو پورته کړى.

﴿ له مېرمن سره دې حج ته لاړ شه! ﴾

۵)ـ عَنْ أَبِي مَعْبَدٍ رضى الله عنه ، قَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ رضى الله عنهما ، يَقُولُ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم يَخْطُبُ يَقُولُ: لَا يَخْلُوَنَّ رَجُلٌ بِامْرَأَةٍ إِلَّا وَمَعَهَا ذُو مَحْرَمٍ، وَلَا تُسَافِرِ الْمَرْأَةُ إِلَّا مَعَ ذِي مَحْرَمٍ، فَقَامَ رَجُلٌ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ، إِنَّ امْرَأَتِي خَرَجَتْ حَاجَّةً، وَإِنِّي اكْتُتِبْتُ فِي غَزْوَةِ كَذَا وَكَذَا، قَالَ: «انْطَلِقْ فَحُجَّ مَعَ امْرَأَتِكَ.[2]

ژباړه: ابو معبد د ابن عباس رضى الله عنهما نه روايت کړى، ابن عباس رضى الله عنهما وايي : له رسول الله صلى الله عليه وسلم نه مې يوه خطبه کې داسې واورېدل، چې ويل يې: خلوت دې نه کوي يانې هېڅ سړى دې له يوې پردۍ ښځې سره نه يوځاى کېږي، مګر په

---

[1] **سنن الترمذي ت شاکر (5/ 355) امام الاالباني رحمه الله پرې د صحيح حکم کړى.**

[2] صحيح مسلم (2/ 978)

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې حال کې چې له هغې سره شرعي محرم موجود وي او سفر دې نه کوي ښځه مګر له محرم سره يو سړی ودرېد ويې ويل: ای د الله رسوله ! زما مېرمن حج ته تللې او زما نوم په فلانکی فلانکی غزا کې ليکل شوی.

رسول الله صلی الله عليه وسلمورته وويل: لاړ شه له خپلې مېرمن سره دې حج وکړه.

ګټه: د حديث نه معلومېږي چې مسلمانه ښځه دې له پردي نارينه سره نه يو ځای کېږي او دا د مسلمانې مېرمن عقيدوي مکلفيت دی، چې د الله تعالی او د هغه د رسول په بشپړ ډول اطاعت وکړي او خبره يې ومني، محرم هر هغه چا ته ويل کېږي چې له هغه سره د ښځې واده کول تل لپاره حرام وي، لکه: پلار، ورور، تره، ماما او داسې نور.

او اجنبي هغه چا ته ويل کېږي چې هغه سره له اصله (اره) واده کول روا وي که څه هم چې د خپلوانو له جملې څخه وي په ځانګړي توګه د مېړه ورور او دې ته ورته نور خپلوان، ددې ټولو سره خلوت او ځانته کېدل حرام دي.

﴿ لېور مرګ دی! ﴾

٦)ـ محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم ويلي: (إِيَّاكُمْ وَالدُّخُولَ عَلَى النِّسَاءِ فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الأَنْصَارِ: يَا رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم ، أَفَرَأَيْتَ الحَمْوَ؟ قَالَ: الحَمْوُ المَوْتُ) [1]

ژباړه : ښځو ته له ورتګ نه ځان وساتئ!

يو انصاري وويل : ای د الله رسوله! د لېور په اړه معلومات راکړئ؟

---

[1] صحيح البخاري ٧/٣٧

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله صلی الله علیه وسلم وویل : لېور مرگ دی.

رسول الله صلی الله علیه وسلم چې د لېور یادونه وکړه، مانا او موضوع یې داوه چې څومره د شر او فساد وېره چې له لېور نه کېږي، هومره له بل چا نه، نه کېږي، ځکه ده لپاره د ورور کور ته په ننوتلو، تلو او راتلو کې اسانتیا ډېره وي.

لېور یې پر مرگ د سختې وېرې او هیبت له امله نومولی.

گوا چې لېورونو سره د تنداریانو خلوت، یو ځای کېدل، فساد، فتنې، کړوالی او په دین کې هلاکېدلو ته دومره انسان رسوي، لکه څنگه چې مرگ انسان د زمکې له مخ نه لرې کوي.

پر همدې بنسټ د مسلمانې مېرمن مسؤلیت دادی چې د ژوند په نړۍ کې به له دا ډول شرعي مخالفتونو څخه ځان په کلکه ساتي، دا مهال ډېری مسلمانان نارینه او ښځینه دا ډول شرعي مقرراتو ته پاملرنه نه کوي.

پر مسلمانې مېرمن لازم دي، چې د ژوند په نړۍ کې له کور نه د وتلو پر مهال د شرعي حجاب پر ښکلي پوښاک ځان وپوښي، خپله څرگنده ښه پر داسې اسلامي ښه جوړه کړي چې له اغېز نه یې د سیرت پټ ساتل شوی چاپیریال لا نور هم وساتل شي او د ناوړه عقیدې او منافقانو شرمخانو له داړلو وژغورل شي.

۷)ـ (عَنْ أَبي هُرَيْرَةَ رضى الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ الله صلى الله علىه وسلم: «صِنْفَانِ مِنْ أَهْلِ النَّارِ لَمْ أَرَهُمَا، قَوْمٌ مَعَهُمْ سِيَاطٌ كَأَذْنَاب الْبَقَرِ يَضْرِبُونَ بِهَا النَّاسَ، وَنِسَاءٌ كَاسِيَاتٌ عَارِيَاتٌ مُمِيلَاتٌ مَائِلَاتٌ، رُءُوسُهُنَّ كَأَسْنِمَةِ الْبُخْتِ

(c) ketabton.com: The Digital Library

الْمَائِلَةِ، لَا يَدْخُلْنَ الْجَنَّةَ، وَلَا يَجِدْنَ رِيحَهَا، وَإِنَّ رِيحَهَا لَيُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ كَذَا وَكَذَا)[1]

ژباړه: ابو هريره رضی الله عنه د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: دوه ډوله دوزخيان دي چې ليدلي مې نه دي، يوه ډله هغه خلک دي چې له هغوی سره به د غوايانو د لکيو په څېر قمچينې وي چې خلک به پرې وهي، بله ډله هغه ښځې دي چې پټې بربنډې وي، خلک به ځان ته راجلبوي، سرونه به يې د خراساني اوښانو د بوکانو په څېر اوچت او مايل وي، دا ښځې جنت ته نه شي داخلېدلی، حال دا چې د جنت خوشبويي له لرې واټن څخه محسوسيږي.

رسول الله صلی الله عليه وسلم دا ښځې پټې بربنډې بللي، ځکه هغوی سره له دې چې جامې اغوندي، مګر بيا هم هغوی بربنډې دي، ځکه د هغوی جامې د نري والي له امله د پټوالي دنده نه ترسره کوي، په اوسني عصر کې د ډېرو ښځو جامې دغه شان وي. [2]

ځينې وايي : د پټو بربنډو څخه هدف دادی چې دوی بدن پټوي، مګر پړونی له ځان پورې کلک تاووي، جامې داسې تنګې جوړوي چې د بدن غړي يې جلا جلا معلومېږي. [3]

﴿ د دريو شپو سفر؟ ﴾

اسلام د قران او نبوي سنتو په غبرګو پلوشو کې مسلمانې مېرمن ته د ژوند په پراخه نړۍ کې د نورو ټولو مالي او مانيزو حقونو سربېره له کور

---

[1] صحيح مسلم ٣/١٦٨٠

[2] الحلال و الحرام فی الاسلام ٢٣ مخ

[3] شرح النووي ١٧ج- ١٩٠ مخ/ د قيامت علامې الدکتور يوسف بن عبدالله الوابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه بهر د وتلو برخه کې هم داسې بنستيزې سپارښتنې کړي چې پر عملي کولو يې مؤمنه مېرمن ددنيا او اخرت په جوړه نړيو کې له نېکمرغۍ څخه برخمنه کېږي او هم يې د سپېڅلي روح مرغلرين قنديل له مکروبي حشراتو ساتل کېږي.

۸)ـــ (عَنِ ابْنِ عُمَرَ رضی الله عنهما، أَنَّ النَّبِيَّ صلی الله علیه وسلم قَالَ: «لاَ تُسَافِرِ الْمَرْأَةُ ثَلاَثَةَ أَيَّامٍ إِلَّا مَعَ ذِي مَحْرَمٍ)[1]

ژباړه: ابن عمر رضی الله عنهما د حديث راوي دی، رسول الله ویلي: ښځه دې درې ورځې سفر نه کوي، مګر له خپل شرعي محرم سره.

همدا راز صحيح مسلم کې حديث دی، عبدالله ابن عمر رضی الله عنهما د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله علیه وسلم ويلي: (عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ رضی الله عنهما، عَنِ النَّبِيِّ صلی الله علیه وسلم، قَالَ: لَايَحِلُّ لِامْرَأَةٍ، تُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، تُسَافِرُ مَسِيرَةَ ثَلَاثِ لَيَالٍ، إِلَّا وَمَعَهَا ذُو مَحْرَمٍ)[2]

ژباړه: هېڅ يوې مېرمنې ته چې پر الله تعالی او د اخرت په ورځ ايمان لري، روا نه دي چې درې شپې (ځانته) سفر وکړي، مګر په داسې حال کې يې کولی شي چې شرعي محرم ورسره وي.

---

1 صحيح البخاري ۲/۴۳

2 صحيح مسلم ۲/۹۷۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿ مسلمانه مجاهده او طبيبه مېرمن ﴾

د مسلمانې مېرمن شخصيت هغه مهال لا زيات روښانه او ځلانده شو، کله چې الله تعالى د غوره زمانو په غېږه کې ددې بشري حورې پر جبين د ايمان او اسلام تجلې او پلوشې ولورولې، همدا لامل و چې د مسلمانې مېرمن د زړه په محل کې د الله تعالى او رسول الله د مينې رڼاگانو خپلې پلوشې غاړه په غاړه کولې او هڅه يې کوله چې د توحيدد سپېڅلي بيرغ د رپاند ساتلو لپاره د محمد مصطفى صلى الله عليه وسلم تر مشرى لاندې د جهاد په سنگرونو کې د خپلو پلرونو، ورونو او خاوندانو په څنگ کې ودرېږي، د هغوى همتونه لوړ کړي، ملاوې ور وتړي، د ټپيانو ټپونو ته دوا او مرهم برابر کړي، ډاډگېرنه ورکړي، د ناروغانو پوښتنه وکړي او په ټوليز ډول د سنگر زلميانو ته زړه ورکړي چې پايله کې د عزت دين لا نور هم پياوړى او عزتمن شي.

٩) ـ عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ الْأَنْصَارِيَّةِ رضى الله عنها ، قَالَتْ: «غَزَوْتُ مَعَ رَسُولِ الله صلى الله عليه وسلم وَسَلَّمَ سَبْعَ غَزَوَاتٍ، أَخْلُفُهُمْ فِي رِحَالِهِمْ، فَأَصْنَعُ لَهُمُ الطَّعَامَ، وَأُدَاوِي الْجَرْحَى، وَأَقُومُ عَلَى الْمَرْضَى) [1]

ژباړه: ام عطيه رضى الله عنها وايي: له گرانقدره پيغمبر صلى الله عليه وسلم سره مې اووه غزاگانو کې گډون کړى د هغوى د سامانونو او کاليو لپاره به مې د هغوى د ځاى ناستي په توگه دنده سرته رسوله، خوراک څښاک به مې هغوى ته برابرول، د ټپيانو د ټپونو درملنه به مې کوله او همدا راز به مې د ناروغانو چوپړ کاوه.

انس بن مالک رضى الله عنه د حديث راوي دى، دى وايي: رسول الله به ام سلمة رضى الله عنها او د انصارو له مېرمنو څخه يوه ډله له ځان

[1] صحيح مسلم ٣/١۴۴٧

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره غزا ته ملګرې کوله، بيا به نو هغوی (د جهادي سنګر اتلانو ته) اوبه ورکولې او هم به يې د ټپيانو د ټپونو درملنه کوله. [1]

﴿ د سنګر اتلانې ﴾

۱۰)ـ (عَنِ الرُّبَيِّعِ بِنْتِ مُعَوِّذٍ رضی الله عنهما ، قَالَتْ: «كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ صلی الله عليه وسلم نَسْقِي وَنُدَاوِي الجَرْحَى، وَنَرُدُّ القَتْلَى إِلَى المَدِينَةِ)[2]

ژباړه: ربيع بنت معوذ رضی الله عنهما ويلي: موږ به له نبي صلی الله عليه وسلم سره غزا کې ملګري و، غازيانو ته به مو اوبه ورکولې، د ټپيانو درملنه به مو کوله او شهيدان به مو مدينې منورې ته راليږدول.

﴿ د ام حرام رضی الله عنها مېړانه او شهادت ﴾

۱۱) ـ (عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الأَنْصَارِيِّ رضی الله عنهما ، قَالَ: سَمِعْتُ أَنَسًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، يَقُولُ: دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله عليه وسلم عَلَى ابْنَةِ مِلْحَانَ، فَاتَّكَأَ عِنْدَهَا، ثُمَّ ضَحِكَ فَقَالَتْ: لِمَ تَضْحَكُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ فَقَالَ: نَاسٌ مِنْ أُمَّتِي يَرْكَبُونَ البَحْرَ الأَخْضَرَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، مَثَلُهُمْ مَثَلُ المُلُوكِ عَلَى الأَسِرَّةِ ، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ ادْعُ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَنِي مِنْهُمْ، قَالَ: «اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا مِنْهُمْ)(3)

ژباړه: عبدالله بن عبدالرحمن انصاري د انس رضی الله عنهما نه روايت کوي، وايي: رسول الله صلی الله عليه وسلم د مِلحان د لور (اُم حرام رضی الله عنها) کور ته ورغی، هلته يې ډډه ووهله، بيا يې وخندل.

د ملحان لور ورته وويل : يا رسول الله صلی الله عليه وسلم! ولې مو وخندل؟

---

[1] رواه مسلم

[2] صحيح البخاري ۴/۳۴

[3] **صحيح البخاري (4/ 33)- شخصية المراة المسلمة ۸۲ مخ**

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله ﷺ وويل : زما د اُمت ځينې کسان به په شين سمندرگي کې جهاد لپاره سفر کوي، د دوی مثال به داسې وي لکه بادشاهان په کورنيو.

اُم حرام رضی الله عنها وويل : ای د الله رسوله!

الله تعالی نه وغواړه چې ما له دوی څخه کړي!

رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته وويل : (أَنْتِ مِنَ الأَوَّلِينَ، وَلَسْتِ مِنَ الآخِرِين) ته له لومړنيو څخه يې او نه يې له وروستنيو څخه.

او د رسول الله صلی الله عليه وسلم دا زېری هغه مهال ثابت او په حقيقت بدل شو، کله چې يادې مېرمن له عبادة بن الصامت رضی الله عنه سره واده وکړ او له هغه سره د جهاد په نيت روانه شوه، سمندري بېړۍ کې د معاويه رضی الله عنه له مېرمن قرظة سره کېناسته، کله چې راستنه شوه، په سورلۍ سپره شوه، د سورلۍ ځاروي يې شوخي وکړه، ټوپونه يې کړل، اُم حرام رضی الله عنها ترې راوغورځېده او شهيده شوه. [1]

ددې اتلې او مجاهدې مېرمن قبر تر نن ورځې د يو سپېڅلي ځلي او منار په توگه په قبرص کې پاتې دی، خلك يې د الله تعالی په لاره کې د مجاهدې او مسلمانې مېرمن په صفت ياد کوي، د هغې له قبر سره څو شېبې درېږي او وايي: دا د هغه نېکې مېرمن قبر دی چې الله تعالی په رحمت نازولې. [2]

همدا راز ددې په څېر نورو ډېرو مېرمنو د اسلام د مرستې او د الله تعالی د لارې په جهاد کې په مينه گډون کړی، د بېلگې په توگه له

---

[1] فتح الباري ٦جلد- ٧٦ مخ، کتاب الجهاد

[2] الحلية ٢ج- ٦٢ مخ، الصفة الصفوة ٢ج- ٧٠ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله سره به ام ايمن رضی الله عنها غزاګانو ته حاضرېدله، دا مجاهده مېرمن د اُحد، خيبر، مؤته او حنين په غزاګانو کې حاضره شوې وه چې په ډېرو لوړو ايماني او جهادي عملونو به يې لاس پورې کاوه او تر ټولو سربېره به يې د غازيانو ستر چوپړ دا کاوه چې د ټپيانو درملنه به يې کوله او د سنګر سختيو وهلو غازيانو ته به يې د څښاك اوبه ورکولې. [1]

﴿ جنتي مور ﴾

۱۲) ـ د اسلام او ايمان د جوړه ايجابي حقيقتونو د منلو، خپرولو او ملاتړ په لاره کې د نبوي مهال مېرمنو هم کارنده ونډه اخيستې او د توحيد په لاره کې يې آن د خپل زړګي ټوټې نذرانه کړي.

د ستر صحابي سعد بن معاذ رضی الله عنه ګرانه مور (کبشه بنت رافع انصاريه) لور هغه مسلمانه او صبرناکه مېرمن وه چې د خپل زړګي ټوټه نازولی زوی عمرو بن معاذ رضی الله عنهما يې د الله تعالی په لاره کې شهيد او قرباني شو، کله چې د اُحد له غزا نه د مجاهدينو اعلی مشر د رحمت نبي محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم او نور غازيان راستانه شول، خلکو د الله د لارې غازيانو د هرکلي او ننداري لپاره د هغوی د راتګ لارې څارلې، محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم هم پر خپل اس سپور و او سعد بن معاذ رضی الله عنه د اس واګې په لاس کې نيولې وې، د سعد بن معاذ رضی الله عنه مور چې کله رسول الله صلی الله عليه وسلم وليد، د هغه لور ته پر ځغاسته ورغله، سعد چې کله خپله مهربانه مورکۍ وليده، رسول الله ته يې وويل : يا رسول الله !

---

[1] شخصية المرأة المسلمة ۸۳مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا زما مور ده، رسول الله صلى الله عليه وسلم هغې ته هرکلى او سترې مشې وويله او د هغې ځنګ ته يې اس ودراوه، د سعد مور د رسول الله صلى الله عليه وسلم ځنګ ته ورنږدې شوه، بيا رسول الله صلى الله عليه وسلم هغې ته د هغې د شهيد زوی عمرو بن معاذ د شهادت تعزيه (ډاډګېرنه) ورکړه، هغې ته او د هغې د کورنۍ ټولو شهيدانو ته يې د جنت زېرى واوروه او هغوی لپاره يې دعا وکړه.[1]

﴿د نړۍ تر ټولو خوږو ښېره﴾

هغه مهال چې الله تعالى مسلمانان د اسلام پر ستر نعمت ونازول او له دې سترې معنوي پانګې نارينه او مسلمانان ټول برخمن شو، اسلام د عدل او اعتدال پر بنسټ د نارينو په څېر ښځمنې هم په لوړو ارزښتونو سينګار کړي او د قراني او نبوي ريښتينو تاريخونو به زرينو پاڼو کې يې دوی له داسې سترو حقونو برخمنې کړي چې د نامسلمو اديانو پلويان يې لوړ مقام ته د رخې په ډول ګوته پر غاښ د حيرانۍ په سېلاب لاهو کېږي کله چې د اسلام او توحيد لمر له خپلو رنګينو پلوشو سره راوخوت او پر خپلې ډېرې پړقېدونکې رڼا يې د عربو دنيا روښانه کړه الله تعالى مسلمانه مېرمن هم کله د مور، کله د لور، کله د خور، کله د مېرمن، کله د عمې، کله د خالې او کله پر نورو بېلابېلو نومونو او صفتونو د بېلابېلو حقونو او ارزښتونو برخمنې کړې، د بېلګې په توګه د ښځمنو په دې انساني عالي هار کې مور تر نورو ټولو لومړی مقام لري که څه هم چې اسلام په غوره عملونو کې له مور

---

[1] شخصية المرأة المسلمة ٨٣مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

او پلار دواړو سره ښه سلوك او له هغوی سره ښېگڼې غبرگې يادوي، مگر مور د يو شمېر کړاوونو گاللو له امله ځانگړنې لري اسلام يې هم د کړاوونو گاللو له امله درناوی کوي او پر لوړ ناز يې نازوي.

۱۳)ـ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضى الله عنه، قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: مَنْ أَحَقُّ النَّاسِ بِحُسْنِ صَحَابَتِي؟ قَالَ: أُمُّكَ، قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: ثُمَّ أُمُّكَ، قَالَ: " ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: ثُمَّ أُمُّكَ، قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: ثُمَّ أَبُوكَ) [1]

ژباړه: ابو هريرة رضی الله عنه د حديث راوي دی، وايي: رسول الله صلی الله عليه وسلم ته يو سړی راغی، ترېنه يې پوښتنه وکړه: په خلکو کې تر ټولو ډېر زما لپاره د نېک چانس لايق څوک دی؟

رسول الله صلی الله عليه وسلم ځواب ورکړ: ستا مور.

هغه وويل : بيا څوک؟

رسول الله صلی الله عليه وسلم وويل : ستا مور.

هغه سړي وويل: بيا څوک؟

رسول الله صلی الله عليه وسلم وويل : ستا مور.

هغه وويل : بيا څوک؟

رسول الله صلی الله عليه وسلم وويل: ستا پلار.

﴿ د فطرت هېنداره ﴾

اسلام هغه سپېڅلی دين دی چې د انسانيت د بشپړ جوړښت لپاره يې هره لاره چاره چې مؤمن بنده او مسلمانه مېرمن پرې د دنيا او اخرت ښايست ترلاسه کولی شي، بيان او ښودلې ده.

د بېلگې په توگه: محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم ويلي:

---

[1] صحيح مسلم (4/ 1974)

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۴)ـ (عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ رضی الله عنهما: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه وسلم: مَنْ أَتَى الْجُمُعَةَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ فَلْيَغْتَسِلْ) [1]

ژباړه: عبدالله بن عمر رضی الله عنهما د حدیث راوي دی، رسول الله صلی الله علیه وسلم څوک چې له نارینه او ښځمنو څخه د جمعې لمانځه لپاره ورځي، نو غسل دې وکړي.

ګران قدرو مسلمانو خویندو!

په دې هیله چې د ایمان له مانیزو جوړو سره د څرګندې ښکلا، نظافت او جمال جوړې هم ملګري کړئ او د فطرت هېنداره مو پر داسې قیمتي، اسلامي او مذهبي ګاڼو سینګاره کړئ چې پر برکت یې جنت الفردوس کې مېلمنې شئ.

﴿ د غاښونو نظافت او ښکلا ﴾

مسلمانه مېرمن د بدن، جامو او نور نظافت په څنګ کې اسلام د غاښونو د پاکو ساتلو لور ته هڅولې ده او دې ته یې ځیر کړې ده چې د خولې د خوشبویۍ خیال به ساتې، هغه پر دې مانا چې په خوله به داسې بدې خبرې، غیبت، تهمت پورې کول او کنځلې نه کوي چې له خولې څخه یې د دروغو او نورو ناوړو خبرو د بوی وږمې خورې شي، همدا راز په ظاهري ډول به هڅه کوي چې پیاز او اوږې کارول هومره زیات نه کړي چې د خولې له بد بویۍ څخه یې پرښتو ته هم زیان ورسېږي، کله چې مسلمانه مېرمن دې ټکو ته پام وکړي طبیعي ده چې د غاښونو د ښکلا خیال به هم ساتي او هم به یې پاک ساتي، هغه که پر مسواک، د غاښونو کریم یا نورو څیزونو سره وي.

---

[1] صحیح ابن خزیمة (3/ 126)

(c) ketabton.com: The Digital Library

اُم المؤمنين عائشې رضی الله عنها به د خپلو غاښونو نظافت او ښکلا ډېر خيال ساته، صحيح بخاري کې راغلي، مجاهد د عائشې رضی الله عنها د خوريي عروة رضی الله عنه نه نقل کړي، هغه ويلي: مور به د عائشې رضی الله عنها په کوټه کې د هغې د غاښونو د مسواک کولو غږ اورېده.

۱۵)ـ (عَنْ عَطَاءٍ قَالَ:أَخْبَرَنِي عُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ، قَالَ: كُنْتُ أَنَا وَابْنُ عُمَرَ مُسْتَنِدَيْنِ إِلَى حُجْرَةِ عَائِشَةَ رضی الله عنها، وَإِنَّا لَنَسْمَعُ ضَرْبَهَا بِالسِّوَاكِ تَسْتَنُّ) [1]

ژباړه: همدارنگه صحيح مسلم کې راغلي: عطاء د عروه بن الزبير رضی الله عنه نه نقل کړی، عروه رضی الله عنه وايي : ما او ابن عمر رضی الله عنهما ، د عائشې رضی الله عنها حجرې ته ډډه وهلې وه او مور د هغې د مسواک غږ اورېده چې پر خپلو غاښونو يې وهل.

«له خپلو وېښتانو سره مينه وکړئ!»

۱٦)ـ د اسلام په سپېڅلي دين کې د انساني شخصيت کرامت او ارزښتونو ته په پام سره رسول الله صلی الله عليه وسلم د سيرت د ښکلا په څنګ کې د صورت ښکلا ته هم د پاملرنې امر کړی، که څه هم چې بدني او صوري ښکلا پناه کېدونکې ده، خو بيا هم رسول الله صلی الله عليه وسلم د نظافت شکلي او څرګندې ذوقي شرعي ښکلا ساتنې ته خپل امتيان وربللي دي.

وېښتان هم د بدن په ظاهري ښکلا کې ځانګړی ارزښت لري، له همدې امله د ابو هريره رضی الله عنه په روايت شوي حديث کې راغلي، چې رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي دي:

(مَنْ كَانَ لَهُ شَعْرٌ فَلْيُكْرِمْهُ)[1]

---

[1] صحيح مسلم ۲/۹۱٦

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: څوک چې وېښتان لري، د خپلو وېښتانو درناوی دې وکړي.

په اسلامي ذوق کې د وېښتانو پاکوالی، ږمنځول، خوړبويه کول، د شکل او څېرې ښکلا سمبالول، د وېښتانو درناوی بلل شوی دی.

رسول الله صلی الله علیه وسلم دا نه خوښوله، چې يو سړی دې د خپل سر يا ږيرې وېښتان داسې ګډوډ او بېر پرېږدي، چې ليدونکو ته د شکل او وېښتانو د ښکلا او نظافت په نه مراعاتولو د شيطان په څېر ښکاري.

رسول الله صلی الله علیه وسلم هم داسې کسان د ظاهري څېرې د ګډوډی له امله له شيطان سره ورته ښودلي، امام مالک رحمه الله په مؤطا کې له عطاء بن يسار نه په مرسل ډول حديث نقل کړی، ويلي يې دي:

((رسول الله صلی الله علیه وسلم په جومات کې ناست و، يو بېر سری او بېر ږيری سړی راننووت.

رسول الله صلی الله علیه وسلم په خپل مبارک لاس ورته داسې اشاره وکړه، لکه هغه ته چې د سر او ږيرې د وېښتانو د اصلاح او سمونې حکم کوي، رسول الله صلی الله علیه وسلم همداسې وکړل او هغه سړی بېرته ستون شو.

رسول الله صلی الله علیه وسلم وويل:((ايا داسې يو څوک چې ږيره او د سر وېښتان يې بېر وي تر هغه بېر سري غوره نه دی چې څوک يې په ليدو ووايي، ته به وا شيطان دی.))

د رسول الله صلی الله علیه وسلم په تشبېه کې دا خبره څرګنده ده، چې د بېر سري سړي تشبېه يې له دې امله له شيطان سره کړې، چې د

---

[1] سنن أبي داود ۴/۷۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلام په سپېڅلي دين کې شکلي، نظافت، جوړښت او ښکلا ته ډېره پاملرنه شوې ده.

رسول الله صلی الله علیه وسلم به تل په انساني څېره کې د ښکلا ساتنې او پالنې ته ډېره پاملرنه کوله، کله به يې چې داسې څوک وليد، چې وېښتان به يې ږمنځ کړي نه وو او خواره واره به وو، نو د هغه کس د څېرې ظاهري بڼې ته نه پاملرنه او کمی به يې نورو ته په داسې توګه ياداوه، چې نور ترې ځان وساتي او نوموړی شخص به يې په نبوي مرموزه ژبه پوهاوه.

د شهيد عبدالله ګران زوی جابر رضی الله عنه وايي:

((رسول الله صلی الله علیه وسلم زموږ څنګ ته راغی، يو بېر سری سړی يې وليد، چې وېښتان يې جرړپړ او خواره واره وو.

رسول الله صلی الله علیه وسلم ووېل: دا سړی ږمنځ يا داسې څه نه مومي چې وېښتان پرې جوړ او ږمنځ کړي[1].))

څرنګه چې اسلام نارينه وو ته د سر د وېښتانو د ساتنې او پالنې يانې ږمنځونې حکم کړی، همداسې حکم يې ښځمنو ته هم کړی دی، چې د خپلو وېښتانو پالنه او سمبالنه وکړي، پاک او خوږبويه يې وساتي.

اسلام ښځمنو ته هم له ژوند سره په مينه کې د ښکلا باب پرانيستی، چې له دې لارې له خپل ژوند سره مينه وکړي، د سيرت او صورت غبرګې ښکلاوې وپالي او د زينت او سينګار پالنې په برخه کې د قرآن کريم او نبوي سنتو له ټاکليو پولو څخه هاخوا وانه وړي.

---

1 مسند احمد. النسائی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿علمي ګاڼه مو هېره نه شي﴾

١٧)ـ (عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضى الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم: طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ). [1]

ژباړه: ابن ماجه د انس بن مالك رضى الله عنه په روايت د علم او اخلاقو د معلم حديث نقل کړی، محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم ويلي: د علم طلب او لاسته راوړل په هر مسلمان (نارينه او مېرمن) فرض دي.

په ټوليز ډول د قران او سنت له لارښوونو راڅرګندېږي چې نارينه او ښځمنې د زده کړې په سرحد کې مساوي او برابرې دي، مګر دا خبره ښايي په پام کې ونيول شي چې نارينه او ښځمنې د هغو علمونو په زده کړه کې چې فرض عين يا فرض کفايي دي او دا اصل له هغه مهال نه منل شوی چې علم په اسلامي ټولنه کې راڅرګند شوی، پر همدې بنسټ مسلمانه مېرمن به تر هغې د علم له څراغ نه رڼا لاسته راوړي چې تر کوم وخت پورې يې عقيدې، دين، شخصيت، حيا او عزت ته د فساد او فتنې ګواښ نه وي، بلکې د شرعي مقرراتو په رڼا کې د حجاب په جوړه کې د علم ستر نعمت ترلاسه کولی شي، په مېرمنو کې د ديني او مذهبي علم د زده کړې ولولې له پيل راهيسې څپانده دي.

د اسلام په لومړنيو ورځو شپو کې د انصارو مېرمنو رسول کريم صلی الله عليه وسلم ته وويل: موږ لپاره له خپل لورې يوه ورځ وټاکئ چې د علم زده کړه پکې وکړو!

---

[1] سنن ابن ماجه ١/٨١

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه نارينه پر موږ زورور شوي دي ياني (تاسو له هغوی نه موږ ته نه اوزګارېږئ).

رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته وويل: سمه ده! دا فلانکۍ ورځ ستاسو د راغونډېدلو لپاره شوه.

بيا به نو رسول الله صلی الله عليه وسلم هغوی ته په ټاکلي وخت ورتله وعظ او نصيحت به يې ورته کاوه او هم به يې د شرعي احکامو تعليم ورکاوه. (1)

﴿ غوره مېرمنې ﴾

د نبوي دور مېرمنو به د دين د شرعي مسئلو په زده کړې کې له پوښتنو څخه حيا او شرم نا کاوه، ځکه ديني پوښتنه د ناپوهۍ درملنه ده کله به چې مذهب پالونکو مېرمنو له رسول الله صلی الله عليه وسلم څخه د ديني مسئلو په اړه پوښتنه کوله، نو اُم المومنين عايشې رضی الله عنها به د وياړ په توګه ويل :......

۱۱۸)ـ (وَقَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: «نِعْمَ النِّسَاءُ نِسَاءُ الأَنْصَارِ لَمْ يَمْنَعْهُنَّ الحَيَاءُ أَنْ يَتَفَقَّهْنَ فِي الدِّينِ) (2)

ژباړه: ډېرې ښې او نېکې مېرمنې د انصارو مېرمنې دي چې حيا په دين کې له علم او پوهې څخه منع نه کړې.

دا حديث د انصارو د ښځو مانيز ارزښت او شرافت څرګندوي چې د شرم او حيا له امله يې د دين، قران او سنت زده کړه پرې نه ښوده، بلکې د اسلامي حجاب په جوړه کې يې له ګران پيغمبر او د هغه له

---

[1] فتح الباري، کتاب العلم

[2] صحيح البخاري ۱/۳۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرانې عالمې مېرمنې عائشې رضی الله عنها څخه د دين پوهه ترلاسه کړه ، الله تعالی دې يې جنت الفردوس کې مېلمنې کړي.

﴿د ښځو احتلام؟!﴾

١٩)ـ ام سلمه د ملحان لور د انس بن مالك رضی الله عنه ګرانه مور نبي عليه السلام ته راغله ويې ويل :

(إِنَّ اللَّهَ لاَ يَسْتَحْيِي مِنَ الحَقِّ، فَهَلْ عَلَى المَرْأَةِ مِنْ غُسْلٍ إِذَا احْتَلَمَتْ؟ قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِذَا رَأَتِ المَاءَ فَغَطَّتْ أُمُّ سَلَمَةَ، تَعْنِي وَجْهَهَا، وَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَوَتَحْتَلِمُ المَرْأَةُ؟ قَالَ: نَعَمْ، تَرِبَتْ يَمِينُكِ، فَبِمَ يُشْبِهُهَا وَلَدُهَا)[1]

ژباړه: ای د الله رسوله! الله تعالی د حق له بيانولو څخه حيا نه کوي، ايا پر ښځې غسل شته، کله يې چې احتلام وشي يانې(شيطان يې تېرباسي)؟

رسول الله صلی الله عليه وسلم ووېل : هو؛ کله چې اوبه ووينې.

ام سلمة رضی الله عنها د حيا له امله مخ پټ کړ او ويې ويل :

ای د الله رسوله! د ښځې هم احتلام کېږي؟

رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته ووېل : هو؛ ښي لاس دې په خاورو کې ککړ شه (چې داسې نه وي) نو د څه له امله يې بچی د مور په څېر يا مور ته ورته وي.

---

[1] **صحيح البخاري ١/٣٨**

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿ فالگر ته مه ورځئ! ﴾

۲۰)ـ عَنْ صَفِيَّةَ رضی الله عنها ، عَنْ بَعْضِ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: مَنْ أَتَى عَرَّافًا فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ، لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلَاةٌ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً. [1]

ژباړه : صفیه رضی الله عنها د رسول الله صلى الله عليه وسلم د ځینو مېرمنو څخه روایت کړی ،رسول الله صلى الله عليه وسلم ویلي : څوک چې کاهن،نجومي یا فال لیدونکي ته ورشي او له هغه څخه د غیبو د څه شي په اړه پوښتنه وکړي د هغه څلوېښت ورځې یا شپې لمونځ نه قبلیږي.

اسلام په هر اړخیز ډول بشپړ دین دی، الله ته غوره دین دی، الله تعالی د سپېڅلیو انسانانو لپاره غوره کړی دی او دا قراني پیغام هم دی پر همدې بنسټ د غیبو خزانې الله سره دي او الله تعالی عالم الغيب دی، یو داسې انسان ته لاس ورغځول چې سیرت یې په شرک، کوډو او بدعتونو لړلی وي چې ته زما فال وگوره چې زما په نصیب کې یې ماته څه لیکلي، له اسلامي، قراني او نبوي لارښوونو خلاف عمل دی او دا کار ډېرې ناخبرې مېرمنې سرته رسوي، بنايي مسلمانې مېرمنې له داسې کړنو ځان وساتي چې الله تعالی د غضب او قهر وړ ونه گرځي.

همدارنگه ابو داود د ابو هريرة رضى الله عنه په روایت حدیث نقل کړی، نبي صلى الله عليه وسلم ویلي: (عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رضى الله عنهما، قَالَ:

---

[1] صحيح مسلم ۴/۱۷۵۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

مَنْ أَتَيكَاهِنًا فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ فَقَدْ بَرِئَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ صلى الله عليه وسلم) (1)

ژباړه: څوک چې نجومي او کاهن ته ورشي، د هغه پر خبرو تصديق وکړي په تحقيق سره دی له هغه دين وحي او شرافت نه بېزاره شوی دی چې پر محمد صلی الله عليه وسلم نازل شوی.

« فولادي ډال »

مسلمانه مېرمن عقيدوي مکلفيت لري چې د الله عبادت سره غاړه غړی شي او د خپل نفس د پاکوالي په لټه کې شي، هغه مېرمن خورا نېکمرغه ده چې خپل روح د الله په عبادت صيقل کړي په ټوله مانا سره د الله د عبادت لور ته وړاندې شي، نفس يې پاک وي، زړه کې يې اطمنان شتون ولري، فکر يې د قران، الهي ذکر او تسبېحاتو پر پلوشو روښانه وي، وجدان يې د مخالفت او ګناه له خيرو پاک وي، د شيطان لپاره د جال او رسۍ په توګه ځان نه سپاري، د پياوړي ايمان په ځواک د شيطاني وسوسو څخه په امن کې وي، تل د الله نه بخښنه غواړي، له ګناهونو توبه وباسي او خپل ايمان د توحيد پر کلمه تازه ساتي دا چې د الله ياد متقيانو لپاره د شيطان د وسوسو په مقابل کې د فولادي ډال حيثيت لري، د همدې له امله رسول الله صلی الله عليه وسلم صحابه کرامو ته ويل :

٢١)ـ (وَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: جَدِّدُوا إِيمَانَكُمْ، قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ، وَكَيْفَ نُجَدِّدُ إِيمَانَنَا؟ قَالَ: أَكْثِرُوا مِنْ قَوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ)(2)

---

[1] مسند أبي داود الطيالسي ١/٣٠٠

[2] مسند أحمد ط الرسالة (14/ 328)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: ايمان مو تازه کړئ! ورته وويل شو: ای د الله رسوله څنګه يې تازه کړو؟

رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته وويل: لا اله الا الله ډېر وايئ!

﴿ د مور چوپړ د کرامت شمله ده! ﴾

۲۲)ـ امير المومنين عمر فاروق رضی الله عنه له يمن نه د راتلونکو جهادي قافلو څارنې لپاره په يوه لويه لار ولاړ و، پوښتنه به يې کوله: په تاسو کې أويس شته؟

تل به يې له هرې قافلې نه پوښتنه کوله، تر دې چې أويس يې وليد.

عمر فاروق رضی الله عنه ورته وويل : ته أويس يې؟

أويس وويل : هو؛

عمر فاروق رضی الله عنه وويل : له مراد نه بيا له قرن نه؟

أويس وويل : هو؛

عمر ترې وپوښتل : پر تا برګی مرض و چې اوس ترېنه جوړ شوی يې، او يوازې د درهم په اندازه ځای پاتې دی؟

أويس وويل : هو؛

عمر فاروق رضی الله عنه وويل : ستا مور وه؟

هغه وويل : هو؛

امير المومنين عمر فاروق رضی الله عنه وويل :

سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: «يَأْتِي عَلَيْكُمْ أُوَيْسُ بْنُ عَامِرٍ مَعَ أَمْدَادِ أَهْلِ الْيَمَنِ، مِنْ مُرَادٍ، ثُمَّ مِنْ قَرَنٍ، كَانَ بِهِ بَرَصٌ فَبَرَأَ مِنْهُ إِلَّا مَوْضِعَ دِرْهَمٍ، لَهُ وَالِدَةٌ هُوَ بِهَا بَرٌّ، لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللهِ لَأَبَرَّهُ، فَإِنِ اسْتَطَعْتَ أَنْ يَسْتَغْفِرَ لَكَ فَافْعَلْ»

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَاسْتَغْفِرْ لِي، فَاسْتَغْفَرَ لَهُ، فَقَالَ لَهُ عُمَرُ: أَيْنَ تُرِيدُ؟ قَالَ: الْكُوفَةَ، قَالَ: أَلَا أَكْتُبُ لَكَ إِلَى عَامِلِهَا؟ قَالَ: أَكُونُ فِي غَبْرَاءِ النَّاسِ أَحَبُّ إِلَيَّ.[1]

ژباړه: له رسول الله صلى الله عليه وسلم نه مې اورېدلي و، ويل يې: پر تاسو به د يمن له جهادي قافلو سره أويس د عامر زوی، هغه چې له مراد او بيا له قرن څخه دی راځي، پر هغه به برگی مرض وي،له هغه به جوړ شوی وي، يوازې د يو درهم په اندازه ځای به ترې داغمن پاتې وي، د هغه به مور وي چې دې به له هغې سره احسان او ښه سلوك كوونكی وي، كه چېرې پر الله تعالى سوگند وكړي، سوگند به ورته پوره كړي، كه ستا طاقت وي چې ستا لپاره بخښنه وغواړي، نو دا كار وكړه، اوس نو زما لپاره الله تعالى نه بخښنه وغواړه؟!

(أويس قرني) عمر رضى الله عنهما لپاره بخښنه وغوښتله، عمر رضى الله عنه ورته وويل : اوس نو كوم لور ته د تللو اراده لرې؟

أويس وويل : د كوفې پر لور.

عمر رضى الله عنهما ورته وويل : د كوفې والي ته به خط دركړم چې مرسته درسره وكړي.

اوېس وويل: زما دا خوښېږي چې فقيرانو کې واوسېږم.

عمر رضى الله عنهما ورته وويل : له مور سره احسان او نېک سلوك أويس قرني هومره لوړ مقام ته ورساوه چې محمد مصطفى صلى الله عليه وسلم به صحابه كرامو ته وصيت كاوه، كه أويس قرني مو وموندل دعا ترې وغواړئ.

---

[1] صحيح مسلم ۴/۱۹۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلام د پلار او مور دواړو حقونو ته ژمن دی، دا چې مور له بچيو سره له پيل نه تر پايه ډېر کړاونه ګالي، لومړی ماشوم د خپلې ګېډې په مرغلرينه ودانۍ کې ساتي بيا يې له زوکړې وروسته د خپلې غېږې په حرم کې په ناز او نزاکت پالي، خوږې شيدې ورکوي، د زړه وينه ورکوي، مينه ورکوي، هڅه کوي چې له خپل ټول شفقت او مهربانۍ نه يې برخمن کړي، همدا لامل دی چې قران او سنت د مسلمانو مېرمنو په لړ کې د مسلمانې مور حقونه هم په اسلامي پياوړي تار کې داسې پېيلی چې منل او مور پرې نازول د هر مسلمان اسلامي او فطرتي دنده ده.

د ژوند په نړۍ کې مور هغه ستره پانګه ده چې د هغې چوپړ ستر همت ته اړتيا لري د مور چوپړ او د هغې د لورينو پر بنسټ له هغې نه مننه کول د ټولو انبياؤ سنت دي، مور هغه ستره هستي ده چې انسان يې په هېڅ وخت کې حق نه شي پوره کولی که څه هم ټول عمر يې پر شا وګرځوي.

۲۳)ـ امام بخاري رحمه الله په الادب مفرد کې د عبدالله ابن عمر رضی الله عنهما د سترګو ليدلی حال او د هغه وينا نقل کړې، ابن عمر رضی الله عنهما يو يمنی سړی وليد چې د بيت الحرام نه يې طواف کاوه او مور يې په شا کړې وه، داسې يې ويل : زه مې د مور لپاره تابع کړای شوی اوښ يم دومره مې په شا وګرځوله چې هومره به يې زه هم نه يم ګرځولی.

ابن عمره! ستاسو په نظر اوس به مې د مور حق او بدله پوره کړې وي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابن عمر رضی الله عنه ځواب ورکړ: (وَلَا بِزُفْرَةٍ وَاحِدَةٍ) [1]
هغه ځواب ورکړ : تا تر اوسه د هغې د يو زګېروي حق نه دی ادا کړی.

يادونه: (زفرة) هغه دردمن تنفس ته ويل کېږي چې ښځينه يې د ولادت په وخت کې کوي.

﴿ د مسلمانې مېرمن جنت او دوزخ؟! ﴾

۲۴)ـ د اسلام په روښانه دين کې مسلمانې مېرمنې ته دا سپارښتنه هم شوې ده چې د ژوند په نړۍ کې د خپلې جوړې (خاوند) ټولو شرعي حقونو ته ژمنه واوسي، درناوی يې کوي او په ټوله مانا يې شرعي چوپړ ته ملا وتړي، اسلام په دې لړ کې مېرمنو ته د خاوندانو د حقونو تاکيد او سپارښتنه داسې تعبير کړې:

لَوْ كُنْتُ آمِرُ أَحَدًا أَنْ يَسْجُدَ لِأَحَدٍ، لَأَمَرْتُ الْمَرْأَةَ أَنْ تَسْجُدَ لِزَوْجِهَا) [2]

ژباړه: امام ترمذي رحمه الله حديث نقل کړی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: که چېرې ما چا ته امر کولی چې يو کس ته دې سجده وکړي نو مېرمن ته به مې امر کړی وی چې خپل خاوند ته سجده وکړي.

عَنْ عَائِشَةَ ر رضى الله عنها، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ النَّاسِ أَعْظَمُ حَقًّا عَلَى الْمَرْأَةِ؟ قَالَ: «زَوْجُهَا» قُلْتُ: فَأَيُّ النَّاسِ أَعْظَمُ حَقًّا عَلَى الرَّجُلِ؟ قَالَ: أُمُّهُ [3]

---

[1] **شخصية المراة المسلمة ۱۴۴ مخ**

[2] مسند أحمد ط الرسالة (32/ 145)

[3] المستدرك على الصحيحين للحاكم (4/ 167)

(c) ketabton.com: The Digital Library

عائشه رضی الله عنها وايي : له رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه مې پوښتنه وکړه، پر مېرمن باندې د ستر حق والا څوك دی؟
رسول الله صلی الله علیه وسلم وویل : د هغه خاوند.
ما وويل: پر سړي ستر حق څوك لري؟
رسول الله صلی الله علیه وسلم وويل : د هغه مور.

۲۵)ـ (عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ، وَيَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى، عَنْ بُشَيْرِ بْنِ يَسَارٍ، عَنْ حُصَيْنِ بْنِ مِحْصَنٍ رضى الله عنهما ، أَنَّ عَمَّةً لَهُ أَتَتِ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم فِي حَاجَةٍ، فَفَرَغَتْ مِنْ حَاجَتِهَا، فَقَالَ لَهَا: أَذَاتُ زَوْجٍ أَنْتِ؟ ، قَالَتْ: نَعَمْ، قَالَ: «فَأَيْنَ أَنْتِ مِنْهُ؟» – قَالَ يَعْلَى: فَكَيْفَ أَنْتِ لَهُ؟ قَالَتْ: مَا آلُوهُ إِلَّا مَا عَجَزْتُ عَنْهُ، قَالَ: انْظُرِي أَيْنَ أَنْتِ مِنْهُ فَإِنَّهُ جَنَّتُكِ وَنَارُكِ.)[1]

ژباړه: يحيی بن سعيد او يعلی د حديث راويان دی، دی وايي موږ ته يحيی حديث بيان کړی، هغه د بشير نه روايت کړی، هغه له حصين بن محصن رضی الله عنهما نه روايت کړی، حصين وايي زما عمه رسول الله صلی الله عليه وسلم ته د يو کار لپاره راغلې وه، رسول الله صلی الله عليه وسلم ته يې د ژوند په چارو کې څه اړتيا لرله، کله چې محمد مصطفی د هغه د اړتيا له پوره کولو وزګار شو، ورته يې وويل : خاوند لرې؟
هغې وويل :هو؛
رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته وويل : ته د هغه لپاره په کومه درجه کې يې ؟
يعلی وايي: داسې يې ورته وويل :ته د هغه لپاره څنګه يې؟

[1] مسند أحمد مخرجا (45/ 341)

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه وويل : څومره مې چې وس وي د هغه چوپړ کوم او په حقونو کې يې کمی نه کوم.
رسول الله صلی الله علیه وسلم وويل: ګوره چې ته د هغه په وړاندې چېرې يې، ځکه هغه ستا جنت او دوزخ دی.

﴿ جنتي مېرمن ﴾

په اسلامي او قراني غبرګو قوانينو کې د مسلمانې مېرمن لپاره په حقيقت کې مانيز زينت او سينګار دا ښودل شوی چې دا به پر اسلامي ښه او ايماني سيرت ښکلې او پوښلې وي د اسلام او ايمان هر اړخيز رکنونو ته به غاړه ايښودونکی وي او د ژوند هره شېبه به يې د قران او سنت د ځلانده لمر پر پلوشو روښانه وي، زړه کې به يې د ايماني نور څراغ روښانه وي او د بدن پر اندامونو به يې د شرعي حجاب پوښاک غوړېدلی وي او هر قدم به يې د اسلامي پولو دننه وي د شرعي واده لرونکي به وي، د ژوند هره نېکمرغي او د زړه سپېڅلتيا به په قران او سنت کې لټوي، پر همدې بنسټ کله چې مسلمانه مېرمن خپلو مذهبي لارښوونو ته په عملي توګه ژمنه وي، الله تعالی به يې د جنت په ګلبڼ کې پر خوښيو ونازوي.

امام احمد او طبراني رحمه الله حديث نقل کړی، محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم ويلي:

٢٦)ـ إِذَا صَلَّتِ الْمَرْأَةُ خَمْسَهَا، وَصَامَتْ شَهْرَهَا، وَحَفِظَتْ فَرْجَهَا، وَأَطَاعَتْ زَوْجَهَا قِيلَ لَهَا: ادْخُلِي الْجَنَّةَ مِنْ أَيِّ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ شِئْتِ [1]

[1] مسند أحمد مخرجا (3/ 199)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : کله چې مسلمانه مېرمن پنځه لمونځونه ادا کړي او د رمضان د میاشتې روژې ونیسي او د خپل خاوند اطاعت او خبره مني او د خپل عورت ساتنه کوي د قیامت په ورځ به ورته وویلی شي له کومې دروازې دې چې زړه غواړي جنت ته ننوځه.

﴿ د جنت زېری ﴾

۲۷)ـ وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رضی الله عنها قَالَ, قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه وسلم: أَيُّمَا امْرَأَةٍ مَاتَتْ وَزَوْجُهَا عَنْهَا رَاضٍ دَخَلَتِ الْجَنَّةَ) [1]

ژباړه: ام سلمة رضی الله عنها حدیث روایت کړی، رسول الله صلی الله علیه وسلم ویلي: کومه مېرمن چې په داسې حال کې مړه شي چې خاوند ترې راضي او خوشحاله وي، جنت ته به ننوځي.

پورتني حدیث کې رسول الله صلی الله علیه وسلم د هغې مسلمانې مېرمن یادونه کړې چې د ژوند په اوږدو کې یې له خپل خاوند سره اسلامي او اخلاقي ژوند ترسره کړی وي، د هغه د حقونو درناوی یې کړی وي، تل یې د هغه شرعي غوښتنو ته مثبت ځواب ورکړی وي او بیا په داسې حال کې خپل مسلمان خاوند څخه په کفن کې مخ کړي چې خاوند ترې په بشپړ ډول راضي او خوښ وي، نو د رسول الله صلی الله علیه وسلم له لورې داسې مېرمن ته د جنت زېری ورکړل شوی.

[1] **العلل الکبیر للترمذي/ ترتیب علل الترمذي الکبیر ۳۷۴ مخ**

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿رانجه به پورې نه کړم!﴾

۲۸)ـ وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضی الله عنه عَنِ النَّبِيِّ صلی الله علیه وسلم قَالَ: اَلَا أُخْبِرُكُمْ بِنِسَائِكُمْ فِي الْجَنَّةِ؟ " قُلْنَا: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ: " كُلُّ وَدُودٍ وَلُودٍ إِذَا غَضِبَتْ أَوْ أُسِيءَ إِلَيْهَا أَوْ غَضِبَ زَوْجُهَا قَالَتْ: هَذِهِ يَدِي فِي يَدِكَ لَا أَكْتَحِلُ بِغُمْضٍ حَتَّى تَرْضَى) [1]

ژباړه: انس بن مالک رضی الله عنه د حدیث راوي دی، محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم ویلي: ایا پر جنتي مېرمنو خبر در نه کړم؟

صحابه کرام وايي، موږ وویل : هو؛ ای د الله جل جلا له رسوله خبر مو کړه!

رسول الله صلی الله علیه وسلم وویل : هره زېږوونکې مینه ناکه، مېرمن کله چې په غوسه شي، یا له هغې سره څه بد وکړای شي، یا یې خاوند په غوسه شي ، هغه وايي : دا زما لاس ستا په لاس کې دی، تر هغې به پر سترګو رانجه پورې نه کړم، تر دې چې ته راضي نه شې.

یاد شوي حدیث کې محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم د هغې مینه ناکې نېکې مېرمې انځور کښلی، چې د خپل خاوند پر وړاندې د اسلامي اخلاقو په رڼا کې چال چلند کوي د اسلامي امت د زیاتېدو لپاره زامن زېږوي، له خپل خاوند سره مینه کوي، آن تر دې چې د خاوند د رضا او خوښۍ د لاسته راوړنې لپاره په سترګو د رانجو پورې کولو نه انکار کوي.

---

[1] مجمع الزوائد ومنبع الفوائد ۴/ ۳۱۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿ پر مسلمانې مېرمن پرښتې لعنت وايي! ﴾

۲۹)ـ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضى الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم: إِذَا دَعَا الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهِ، فَلَمْ تَأْتِهِ، فَبَاتَ غَضْبَانَ عَلَيْهَا، لَعَنَتْهَا الْمَلَائِكَةُ حَتَّى تُصْبِحَ) [1]

په صحيحينو کې د ابو هريرة رضى الله عنه په روايت حديث کې راغلي، رسول الله صلى الله عليه وسلم ويلي: کله چې سړی خپله مېرمن بستر (پالنګ) ته راوبلي او مېرمن د هغې څنګ ته ورنشي، خاوند په داسې حال کې شپه تېره کړي چې پر خپله مېرمن په غضب او غوسه وي نو ملائک تر سبا پورې پر دغې مېرمن لعنت وايي.

دا چې په اسلام کې واده ددې لپاره ټاکل شوی چې د شرعي واده په وسيله سړی او ښځه دواړه له ناوړو کارونو وساتل شي نو پر مسلمانې مېرمن لازم دي چې کله يې خاوند خپل څنګ ته وربولي دا بايد د هغه غوښتنه ومني، په داسې حال کې چې کوم شرعي بنديز شتون ونه لري، لکه حيض، نفاس و غيره او که چېرې مسلمانه مېرمن د خاوند بلنې ته ځواب ونه وايي سره له دې چې ښځې ته کوم شرعي عذر موجود نه وي نو بيا ښځه تر سبا پورې د ملائکو په لعنت کې ده او پر ځای ددې چې په صالحه او مسلمانه مېرمن ياده شي د ملائکو په منځ کې پر لعنتي مېرمن يادېږي.

---

[1] صحيح مسلم۲ /۱۰٦۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿ پام! چې روژه نه شې! ﴾

د اسلام سپېڅلي دين د مسلمانو ښځمنو لپاره د ژوند په هره برخه کې قوانين ټاکلي چې په وسيله يې د دوی او د دوی د خاوندانو تر منځ د د مينې او هم غږی فضا جوړيږي.

۳۰)ـ (لاَ يَحِلُّ لِلْمَرْأَةِ أَنْ تَصُومَ وَزَوْجُهَا شَاهِدٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ، وَلاَ تَأْذَنَ فِي بَيْتِهِ إِلَّا بِإِذْنِهِ، وَمَا أَنْفَقَتْ مِنْ نَفَقَةٍ عَنْ غَيْرِ أَمْرِهِ فَإِنَّهُ يُؤَدَّى إِلَيْهِ شَطْرُهُ)[1]

ژباړه : امام بخاري رحمه الله حديث راوړی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: هېڅ يوې مېرمنې ته روا نه دي چې مېړه يې په کور کې حاضر وي او دا د هغه له اجازې پرته (نفلي) روژه ونيسي، همدارنگه دا ورته روا نه دي چې د خاوند کور ته د هغه له اجازې پرته څوک ننباسي او که د خاوند د امر پرته کوم مال صدقه کوي نو خاوند ته يې نيم اجر رسيږي.

دې ته ورته نور احاديث هم شته چې ددې حديث د مسائلو تاييد ترې ترلاسه کېږي، اسلامي عالمان وايي: د رسول الله صلی الله عليه وسلم له دې او ځينو نورو حديثونو دا څرگنديږي چې ښځه به د رمضان د فرضي روژو پرته نورې نفلي روژې د خاوند بې اجازې نه نيسي.

د خاوند کور ته به نامحرمو کسانو ته د ننوتلو اجازه نه ورکوي د خاوند بې اجازې به د هغه له مال څخه صدقه او خيرات نه ورکوي، که چېرې د هغه د اجازې پرته څه مالي صدقه ورکړي نو بيا هم د صدقې نيم اجر خاوند ته رسيږي، که چېرې مېرمن په دې پوهېږي چې خاوند يې له

[1] صحيح البخاري ۷/ ۳۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

مال څخه په صدقو ورکولو ناراضه کېږي بیا نو ښځې ته پکار ده چې صدقه ورنه کړي، ځکه د ثواب پر ځای ځانته عذاب او پیټې جوړوي.
مګر کله چې خاوند په کور کې نه وي مېرمن په دې پوهېږي که زه د خاوند له مال نه صدقه او خیرات ورکړم او هغه خبر شي نو خوشحالیږي بیا روا ده او که پوهېږي چې هغه ناراضه کېږي نو بیا مېرمن ته نه دي روا چې له مال نه یې صدقه ورکړي.
یوه خبره د یادولو وړ ده، که چېرې خاوند بخیل وي پر خپلې مېرمن او بچیو هم بخل کوي د هغوی د اړتیاو برابر مال هغوی ته نه ورکوي بیا نو د رسول الله صلی الله علیه وسلم له حدیثو نه دا مسئله موږ ته روښانه ده چې د خاوند د پوهې او خبرېدو پرته مېرمن ته روا دي چې په سمه طریقه دومره مال یا پیسې د خاوند له مال او شتمنۍ نه واخلي چې د دوی د ژوند اړتیاوې پرې پوره شي.

﴿د خاوند په مال کې دومره واک لري!﴾

۳۱)ـ (عَنْ عَائِشَةَ رضى الله عنها، أَنَّ هِنْدَ بِنْتَ عُتْبَةَ قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ أَبَا سُفْيَانَ رَجُلٌ شَحِيحٌ وَلَيْسَ يُعْطِينِي مَا يَكْفِينِي وَوَلَدِي، إِلَّا مَا أَخَذْتُ مِنْهُ وَهُوَ لاَ يَعْلَمُ، فَقَالَ: «خُذِي مَا يَكْفِيكِ وَوَلَدَكِ، بِالْمَعْرُوفِ) [1]

ژباړه: هند بنت عتبه رضی الله عنها د ابو سفیان مېرمن، رسول الله صلی الله علیه وسلم ته راغله، ویې ویل :
ای د الله رسوله! ابو سفیان ډېر شوم (بخیل) سړی دی، دومره څه نه راکوي چې ما لپاره او هم زما بچیو لپاره بسنه وکړي، مګر هغه چې زه یې د هغه له مال نه په پټه واخلم.

[1] صحیح البخاري ۷/ ٦٥

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته وويل : په سمه او شرعي طريقه ترېنه دومره اخله چې تا او ستا بچيو لپاره بسنه کوي.

﴿ د احرام جوړه! ﴾

اُم المومنين عائشه رضی الله عنها د مسلمانو مېرمنو لپاره له نبوي ژوند څخه الهام اخيستنې لپاره ستره مدرسه ده، هغه که د عباداتو، اخلاقو او که د ژوند اړوند نورې چارې وي، عائشې رضی الله عنها به د ژوند په هره شېبه کې د رسول الله هماغسې ملګرتيا او ملاتړ کاوه په کومه ملګرتيا به چې ترېنه الله تعالى راضي کېده او د جبريل عليه السلام په وسيله به يې ورته سلام رالېږه.

﴿ پر خاوند دې خوشبويي وشينده! ﴾

۳۲)ـ (عَنْ عَائِشَةَ رضى الله عنها، قَالَتْ: طَيَّبْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم لِحُرْمِهِ حِينَ أَحْرَمَ، وَلِحِلِّهِ قَبْلَ أَنْ يَطُوفَ بِالْبَيْتِ) [1]

ژباړه : عائشه رضی الله عنها وايي : هغه مهال مې په رسول الله صلى الله عليه وسلم خوشبويي لګولې وه، کله يې چې ځان د احرام په جوړه کې پوښل او بيا مې هغه مهال خوشبويي پرې لګولې وه کله چې له احرام نه حلال شو او لا طواف يې نه و کړی.[2]

(عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: سَأَلْتُ عَائِشَةَ رضى الله عنها: بِأَيِّ شَيْءٍ طَيَّبْتِ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم عِنْدَ حُرْمِهِ؟ قَالَتْ: بِأَطْيَبِ الطِّيبِ)[3]

---

[1] صحيح مسلم ۲/۸۴۶

[3] **صحيح مسلم ۲/۸۴۷**

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: عروه له خپل پلار نه روايت کړی، وايي: له عائشې رضی الله عنها نه مې پوښتنه وکړه، رسول الله صلی الله علیه وسلم دې د احرام پر مهال په کومه خوشبو خوشبويه کړی و؟
هغې وويل: په ډېرې ښې او ښايسته خوشبويي سره.

د نبوي ځراغ په روښانه پلوشو کې مسلمانو مېرمنو ته هومره ټکی په ټکی د ژوند کتاب ترجمه او انځور شوی چې له هرې بېلګې يې مسلمان نارينه او مسلمانې مېرمن ته دا څرګندېږي چې په ريښتيني ډول محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم د رحمت او مهربانۍ نبي و، په همدې لړ کې د عائشې رضی الله عنها له مينه ناک ژوند نه مسلمانه مېرمن دا زده کړه کولی شي چې د اړتيا په مهال مېرمن د خپل خاوندد سر وېښتان هم شانه کولی شي او دا له هغه سره د مينې ستر ثبوت دی.

﴿ مېرمن خپل خاوند ته سر ږمنځولی شي؟! ﴾

۳۳)ـ عَنْ عَائِشَةَ رضی الله عنها، قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ صلی الله علیه وسلم، إِذَا اعْتَكَفَ، يُدْنِي إِلَيَّ رَأْسَهُ فَأُرَجِّلُهُ، وَكَانَ لَا يَدْخُلُ الْبَيْتَ إِلَّا لِحَاجَةِ الْإِنْسَانِ) [1]

ژباړه: عائشه رضی الله عنها وايي: نبي صلی الله علیه وسلم به چې کله اعتکاف کاوه، سر به يې ماته نږدې کاوه، ما به ورته ږمنځاوه او رسول الله به د انساني حاجت پرته کور ته نه ننوته.

۳۴)ـ (عَنْ عَائِشَةَ رضی الله عنها قَالَتْ:كُنْتُ أَغْسِلُ رَأْسَ رَسُولِ اللهِ صلی الله علیه وسلم وَأَنَا حَائِضٌ)(1)

---

[1] **صحيح مسلم ۱/۲۴۴**

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : عائشې رضی الله عنها ويلي : ما به د رسول الله صلی الله عليه وسلم سر وينځل اوزه به حائضه يانې پر (مياشتينۍ ناروغۍ) کې وم، عائشې رضی الله عنها په عملي توګه مسلمانو مېرمنو ته د خپل ژوند انځور کښلی، تر هغې چې مسلمانې مېرمنې په ټوله مانا له خپلو خاوندانو سره د شرعي مينې جونګړه ودانه او روښانه کړي.

﴿ مسلمانو مېرمنو! صدقې ورکړئ! ﴾

۳۵)ـ (عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضى الله عنه، قَالَ، قَالَ: رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم: يَا مَعْشَرَ النِّسَاءِ تَصَدَّقْنَ فَإِنِّي أُرِيتُكُنَّ أَكْثَرَ أَهْلِ النَّارِ» فَقُلْنَ: وَبِمَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: «تُكْثِرْنَ اللَّعْنَ، وَتَكْفُرْنَ الْعَشِيرَ [2]

ژباړه : صحيح حديث کې راغلي، ابو سعيد الخدري رضی الله عنه د حديث راوي دی نبي صلی الله عليه وسلم ويلي :

ای د ښځمنو ډلې!

صدقې ورکړئ، ما تاسې ډېرې په دوزخ کې وليدئ.

هغو ښځو وويل : ای د الله رسوله! ولې؟

رسول الله صلی الله عليه وسلم وويل : تاسو لعنت ډېر کاروئ.

د اسلام فطرتي او نړيوال دين کې مسلمانو مېرمنو ته تل د ژوند په بهير کې د داسې کړو وړو امر شوی چې له امله يې دوی د دزوخ له سوزنده کور نه د ګلورين جنت په لور رابلل کېږي اسلامي فطرت دوی ځير کوي چې صدقې او خيراتونه ورکړئ ځانونه د دزوخ له نړۍ نه را

---

[1] صحيح مسلم ۱/۲۴۴

[2] **صحيح البخاري ۱/٦۸**

(c) ketabton.com: The Digital Library

بهر کړئ، خپلې ژبې او زړونه مو خپله ولکه کې راولئ او له بې ځايه ويناګانو او کړنو منع شئ.

او د بخاري په روايت کې راغلي: او د خپلو خاوندانو ناشکري کوي او هم د احسان منندويي نه کوي، که چېرې د دوی له يوې سره ټول عمر احسان او نيکي وکړې، بيا له تا څخه څه (کمی يا بدي) ووينې، وايي : ما له تا څخه هېڅکله خير نه دی ليدلی.[1]

د مسند احمد په روايت کې راغلي: يو سړي وويل : ای د الله رسوله ! ايا دوی زموږ مېندې، خويندې او مېرمنې نه دي؟

رسول الله صلی الله عليه وسلم وويل : هو؛ دي مګر کله چې دوی ته څه ورکوې، شکريه او منته نه کوي او کله چې پر څه مصيبت يا غم اخته شي صبر نه کوي. [2]

له يادو شويو نبوي لارښوونو دا زده کېږي چې مسلمانې مېرمنې دې خپلې ژبې په ښو او خوږو خبرو روږدې کړي، د مننې اسلامي فرهنګ دې زده کړي او هم دې يې په ورځني ژوند کې پلی او عملي کړي، پر الهي پرېکړو او د تقدير پر خزانه دې ايمان ولري، په هر اړخيز صبر دې خپل زړه، روح، او ځان سينګار کړي، تر دې چې له يوې لورې د مسلمانو مېرمنو په جنتی ليکلړ کې خپل نومونه وليکي او له بلې لورې د دوزخ د استوګنو او ننوتونکو له ليکلړه ځانونه وباسي.

---

[1] **فتح الباري**

[2] **رواه احمد**

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿راز وساته!﴾

راز ساتل د ښکلو اخلاقو د لړۍ داسې کړۍ ده، چې انسان ته (نر وي که ښځه) د امانت ساتنې روحيه او اخلاقي ځلا ورکوي، اسلامي عالمان وايي: د راز ساتل د شخصيت پر پوخوالي دلالت کوي، له راز ساتلو د انساني خلقت او فطرت متانت څرګندېږي.او همدا راز د غوره عقل استازيتوب کوي.

د اسلامي امت سرلارو اتلو صحابه کرامو رضی الله عنهم، تابعينو او تبع تابعينو د راز ساتنې فضليت او ارزښت درک کړی و او دې ارزښتناک ايماني صفت ته يې زياته پاملرنه کوله.

د رسول الله صلی الله عليه وسلم د معراج د معجزې تصديقوونکي د هجرت د سفر ملګری ابوبکرصديق، عمر فاروق، عثمان ذوالنورين او علي المرتضی رضی الله عنهم او داسې نور د راز ساتنې د قافلې سرلاري وو.

د ابوبکرصديق رضی الله عنه او عثمان بن عفان رضی الله عنه د موقف په نسبت سره عمر رضی الله عنه ته د راز ساتنې برخه کې روښانه دی؟

٣٦)ـ امام بخاري رحمه الله د عبدالله بن عمر رضی الله عنهما په روايت نقل کړی: عمر رضی الله عنهما وايي، هغه مهال مې چې حفصه رضی الله عنها لور کونډه شوه، نو له عثمان بن عفان رضی الله عنه سره مې ليدل وشو، له حفصې رضی الله عنها سره د واده وړانديز مې ورته وکړ. عثمان بن عفان رضی الله عنه ته مې وويل: که دې خوښه وي، حفصه رضی الله عنه به درته نکاح کړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه وويل: زه به فکر وکړم.
څو ورځې او شپې مې څنډه وکړ، بیا راسره عثمان بن عفان رضی الله عنه مخامخ شو، ویې ویل: ماته خو دا ښه ښکاره شوه، چې په دې ورځو-شپو کې له هیڅچا سره واده ونه کړم.
له ابوبکرصدیق رضی الله عنه سره مخامخ شوم، هغه ته مې وویل: که دې خوښه وي، حفصه رضی الله عنها به په نکاح درکړم؟
ابوبکرصدیق رضی الله عنه غلی شو او هیڅ یې ونه ویل، پر هغه له عثمان رضی الله عنه نه هم زیات په غوسه وم.
څو ورځې وروسته نبي صلی الله علیه وسلم حفصې رضی الله عنها سره د واده کولو پیغام راولېږه، د رسول الله صلی الله علیه وسلم پیغام مې قبول کړ او حفصه رضی الله عنها مې هغه مبارک صلی الله علیه وسلم ته په نکاح ورکړه.
بیا ابوبکرصدیق رضی الله عنه سره مخامخ شوم، هغه وویل: کېدای شول، هغه مهال تاسو پر ما غوسه شوي وئ، له حفصې رضی الله عنها سره د واده کولو د وړاندیز په چپ کېدو راته په غوسه شوې او هغه وخت ما په ځواب کې هیڅ ونه ویل.
عمر رضی الله عنه وايي: هو ډېر درته غوسه شوی وم.
ابوبکرصدیق رضی الله عنه وویل: ما ځکه تاسو ته ځواب درنه کړ او څه مې ونه ویل، چې زه له څه مودې راهیسې خبر وم، چې رسول الله صلی الله علیه وسلم له حفصې رضی الله عنها سره د واده کولو خبره یاده کړې وه او زه داسې نه وم، چې د رسول الله صلی الله علیه وسلم راز دې افشاء کړم، که چېرې رسول الله صلی الله علیه وسلم تېر شوی وای، نو ما به هرومرو حفصه رضی الله عنها قبوله کړی وای.)[1]

---

[1] فتح الباري، شخصیة المراء المسلمة، مخ: ۳۸۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۷)ـ (عَنْ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ سَعْدٍ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ رضى الله عنه، يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ مِنْ أَشَرِّ النَّاسِ عِنْدَ اللهِ مَنْزِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ، الرَّجُلَ يُفْضِي إِلَى امْرَأَتِهِ، وَتُفْضِي إِلَيْهِ، ثُمَّ يَنْشُرُ سِرَّهَا) [1]

ژباړه: عبدالرحمن بن سعد وايي: له ابو سعيد الخدري رضى الله عنه څخه مې اورېدلي، ويل يې: رسول الله صلى الله عليه وسلم ويلي: (د الله تعالی په وړاندې د مرتبې له پلوه د قيامت په ورځ بدترين هغه سړی دی، چې خپلې مېرمنې ته نږدې کېږي او هغه ده ته نږدې کېږي او بيا د هغې راز رسوا کوي.)

عائشه رضى الله عنها وايي: (موږ ټولې بيبيانې له رسول الله صلى الله عليه وسلم سره ناستې وو، چې په همدې شېبو کې فاطمة الزهرا رضى الله عنها غلې، غلې مجلس ته راغله، د رسول الله صلى الله عليه وسلم او د هغې د رفتار ترمنځ څه توپير نه و، رسول الله صلى الله عليه وسلم چې کله هغه وليده، هرکلی يې ورته ووايه او ورته وويل: لورې ستړې مه شې!

بيا يې خپل ښي يا کيڼ څنګ کې کېنوله، څه پټه خبره يې ورته وکړه. فاطمة الزهرا رضى الله عنها ډېر زيات وژړل، کله چې رسول الله صلى الله عليه وسلم د هغې فرياد او خپګان وليد، بيا يې ورته دويم ځلې څه پټه خبره وکړه، فاطمة الزهرا رضى الله عنه په خندا شوه.

عائشة رضى الله عنها وايي: ما ورته وويل، ته رسول الله صلى الله عليه وسلم له خپلو ټولو مېرمنو څخه په راز ساتنې ځانګړې کړې، بيا هم ته ژاړې.

---

[1] **صحيح مسلم ۲/۱۰۶۰**

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې رسول الله صلی الله علیه وسلم پاڅېد او لاړ، ما ترې وپوښتل: رسول الله صلی الله علیه وسلم درته څه وویل؟
هغې وویل: زه د رسول الله صلی الله علیه وسلم راز نه رسوا کوم.
کله چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شو، څه وخت وروسته مې بیا فاطمې رضی الله عنها ته وویل: زه درته پر خپل هغه حق قسم درکوم، چې پر تا یې لرم، ووایه، چې رسول الله صلی الله علیه وسلم درته څه راز ویلی و؟
فاطمې رضی الله عنها وویل: هو! اوس یې درته وایم، په لومړي ځل یې راته وویل، چې مخکې به جبریل علیه السلام راته په کال کې یو یا دوه ځل د قرآن کریم دور کاوه او دا ځل یې راته دوه ځلې وکړ، داسې معلومېږي، چې زما د مرګ نېټه رانېږدې شوې، نو ته له الله تعالی څخه وېره لره او صبر کوه.
په دې خبره ما وژړل، څنګه چې هغه وخت تا زما ژړا ولیده، کله چې رسول الله صلی الله علیه وسلم زما خپګان ولید، بیا یې راته پټ وویل: ایا ته په دې خوشحاله نه یې، چې په جنت کې به د مومنانو د مېرمنو سرداره یې یا د دې امت د مېرمنو سرداره به یې.
نو په دې خبره خوشحاله شوم او ومې خندل، لکه دې چې لیدل.)[1]

---

1 صحیح مسلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿لومړنۍ مسلمانه مېرمن﴾

۳۸)ـ (عَنْ أَبِي زُرْعَةَ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ رضى الله عنه، قَالَ: أَتَى جِبْرِيلُ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ هَذِهِ خَدِيجَةُ قَدْ أَتَتْكَ مَعَهَا إِنَاءٌ فِيهِ إِدَامٌ أَوْ طَعَامٌ أَوْ شَرَابٌ، فَإِذَا هِيَ أَتَتْكَ، فَاقْرَأْ عَلَيْهَا السَّلَامَ مِنْ رَبِّهَا عَزَّ وَجَلَّ، وَمِنِّي، وَبَشِّرْهَا بِبَيْتٍ فِي الْجَنَّةِ مِنْ قَصَبٍ، لَا صَخَبَ فِيهِ وَلَا نَصَبَ) [1]

ژباړه: ابو زُرعه وايي، له ابو هريرة رضى الله عنه څخه مې اورېدلي، ويل يې: جبرئل عليه السلام نبي صلى الله عليه وسلم ته راغی، ورته يې وويل : ای د الله تعالی رسوله!

خديجه رضى الله عنها ستا څنګ ته را روانه ده د هغه سره په لوښي کې څه اېنګولی او خواړه هم دي کله چې ستا څنګ ته راورسېده ، د کائناتو د پالونکي سلام او هم پرې زما سلام ووايه او جنت کې له داسې مرغلرو پر جوړ شوي کور زېری ورکړه چې منځونه يې تش وي او هغه کور کې به هېڅ شور ګډوډ غږونه او ستړيا نه وي.

﴿ مسلمانه مېرمن يو پر بل تهجد کوي ﴾

۳۹)ـ (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضى الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم: رَحِمَ اللَّهُ رَجُلًا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّى وَأَيْقَظَ امْرَأَتَهُ، فَإِنْ أَبَتْ نَضَحَ فِي وَجْهِهَا الْمَاءَ، رَحِمَ اللَّهُ امْرَأَةً قَامَتْ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّتْ وَأَيْقَظَتْ زَوْجَهَا فَإِنْ أَبَى نَضَحَتْ فِي وَجْهِهِ الْمَاءَ) [2]

---

[1] صحيح مسلم ۴/۱۸۸۷

[2] المستدرك على الصحيحين للحاكم ۱/۴۵۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: ابو هريرة رضی الله عنه د حديث راوي دی، محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم ویلي: الله تعالی دې پر هغه سړي رحم وکړي چې (قیام الیل) تهجد لمونځ لپاره پاڅېږي، لمونځ وکړي خپله مېرمن هم راويښه کړي، که انکار وکړي پر مخ يې اوبه وروشيندي او الله تعالی دې پر هغې مېرمن رحم وکړي چې پاڅېږي لمونځ وکړي او خپل خاوند هم راويښ کړي او لمونځ وکړي که خاوند يې له پاڅېدلو انکار وکړي، دا يې پر مخ اوبه وروشيندي.

﴿ سينگار ﴾

د اسلام په سپېڅلي دين کې د مسلمانې مېرمن لپاره د زينت او سينگار موضوع هم له پامه نه ده غورځول شوې، د قران کريم او نبوي احاديثو له جوړې نه د مسلمانو مېرمنو سينگار روښانه دی، هغه که د پوښاک په برخه کې وي او که د زېوراتو د گاڼې په اړه وي يا په نورو بېلابېلو روا ځيزونو د خپل ځان او د بدن د نورو غړيو سينگارول او ښايسته کول وي په همدې لړ کې نکريزي هم يو داسې ښکلی او رنگين سينگار دی چې گټې يې زياتې او تاوان يې کم دی، اسلام مسلمانې مېرمنې پر دې گمارلي چې د خپلو خاوندانو لپاره په شرعي بېلابېلو طريقو ځانونه ډولي او سينگار کړي او د خپل هر اړخيز جمال او ښکلا پر مټ د هغوی د زړونو په حرم کې واوسېږي.

﴿ د جنتي خوشبويانو سرداره ﴾

۴۰)ـ (وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رضی الله عنهما أَنَّ النَّبِيَّ صلی الله علیه وسلم قَالَ: (سَيِّدُ رَيْحَانِ أَهْلِ الْجَنَّةِ الْحِنَّاءُ) [1]

[1] مجمع الزوائد ومنبع الفوائد (5/ 157)/ سلسلة الاحاديث الصحيحة ۲۰/۱۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: عبدالله ابن عمر بن العاص رضی الله عنهما د حديث راوي دی، محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم ویلي: د جنتي خوشبويانو سرداره نکريزه ده.

﴿ درې شپې که څلور مياشتې او لس ورځې؟! ﴾

۴۱)ـ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ نَافِعٍ، قَالَ: سَمِعْتُ زَيْنَبَ بِنْتَ أُمِّ سَلَمَةَ، قَالَتْ: تُوُفِّيَ حَمِيمٌ لِأُمِّ حَبِيبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ، فَدَعَتْ بِصُفْرَةٍ، فَمَسَحَتْهُ بِذِرَاعَيْهَا، وَقَالَتْ: إِنَّمَا أَصْنَعُ هَذَا لِأَنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ الله صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: «لَا يَحِلُّ لِامْرَأَةٍ تُؤْمِنُ بِالله وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ تُحِدَّ فَوْقَ ثَلَاثٍ، إِلَّا عَلَى زَوْجٍ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا) [1]

ژباړه: حميد بن نافع وايي، زينب بنت ام سلمه نه مې اورېدلي، هغې ويل د اُم حبيبې رضی الله عنها ورور مړ شوی و، نو اُم حبيبې رضی الله عنها څه خوشبويي راوغوښته، او هغه يې پر خپلو لېچو پورې کړه، بيا يې وويل: دا کار ځکه کوم چې له رسول الله صلی الله علیه وسلم نه مې اورېدلي و چې ويل يې: هېڅ يوې مېرمنې ته چې پر الله تعالی او د اخرت په ورځ ايمان لري روا نه دي چې له درې ورځو او شپو زيات وير او ماتم وکړي، مګر د خپل خاوند پر مړينه څلور مياشتې او لس ورځې ماتم کولی شي.

﴿ الله تعالی کومې مېرمن ته نه ګوري؟! ﴾

۴۲)ـ (عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رضى الله عنهما، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: لَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَى امْرَأَةٍ لَا تَشْكُرُ لِزَوْجِهَا وَهِيَ لَا تَسْتَغْنِي عَنْهُ)[2]

---

[1] صحيح مسلم (2/ 1125)

[2] **المستدرك على الصحيحين للحاكم ۴/۱۹۳**

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: عبدالله بن عمرو رضی الله عنهما د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: الله تعالی هغې مېرمن ته نه ګوري چې د خپل خاوند شکريه نه ادا کوي او دا له هغه نه بې نيازه نه وي.

﴿ د حجاب ګاڼه ﴾

اسلام د حيا دين دی او حيا ټوله خير دی، شرعي نصوص له مسلمانې مېرمن نه اسلامي او اخلاقي ژوند غواړي، هو؛ داسې ژوند چې له خپلو هم جنسو او هم سيالو سره هم قراني او نبوي لارښوونو ته پام وکړی.

۴۳)ـ (لاَ تُبَاشِرُ الْمَرْأَةُ الْمَرْأَةَ، فَتَنْعَتَهَا لِزَوْجِهَا كَأَنَّهُ يَنْظُرُ إِلَيْهَا) [1]

ژباړه:رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: مباشرت (بربنده دې نه يوځای کېږي) دې نه کوي يوه مېرمن له بلې مېرمنې سره چې هغه يې بيا خپل مېړه ته صفت او ستاينه کوي، دا داسې ده ګوا چې دا سړی هغې مېرمن ته ګوري.

دا حديث مسلمانو مېرمنو ته سپارښتنه کوي چې هم سيالو سره هم د حجاب ګاڼې ته هرو مرو پام وکړئ.

﴿ د مهربانې مور نازولې جوړه! ﴾

۴۴)ـ امام بخاري او مسلم رحمهما الله د ام المومنين عائشې رضی الله عنها نه حديث نقل کړی، نبي صلی الله عليه وسلم ته يوه مېرمن راغله او دوه لورګانې يې هم ورسره وې، له مانه يې د خوراک د څه څيز غوښتنه وکړه، ماسره د يوې دانې خرما پرته نور څه نه و، هغه مې ورته ورکړه، مهربانې مور خرما دوه ځايه کړه، نيمه يې يوې لور ته او نيمه

[1] صحيح البخاري ۷/۳۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوره يې بلې لور ته ورکړه، خپله يې ترې هېڅ هم ونه خوړه، بيا پاڅېده او د لور ګانو له نازولې جوړې سره له کوره ووته، هماغه شېبه نبي صلى الله عليه وسلم کور ته راننوت، ما ورته د هغې مېرمن کيسه وکړه، نبي صلى الله عليه وسلم وويل : (مَنِ ابْتُلِيَ مِنَ الْبَنَاتِ بِشَيْءٍ، فَأَحْسَنَ إِلَيْهِنَّ كُنَّ لَهُ سِتْرًا مِنَ النَّارِ)[1]

ژباړه: څوک چې له دې لورګانو څخه پر څه شي و ازمايل شي او دا ورسره ښېګڼه وکړي، نو؛ دده لپاره به دا لورګانې د دوزخ له اور نه پرده جوړه شي.

اسلامي او مذهبي لارښوونې مسلمانې مېرمنې د اولادونو منځ کې مساوات او برابري ته رابولي، سپارښتنه يې کړې چې زامن او لورګانې مو يو ځېر ونازوئ د هغوی په منځ کې توپيري چلن مه کوئ، کومه مينه او ناز چې زوی ته ورکوئ پر هماغه ناز او مينه مو لورګانې هم ونازوئ، که د بچيو په منځ کې مو دا عادلانه اصل ژوندی کړ اميد دی چې الله تعالی به مو پر ښکلي جنت ونازوي.

۴۵)ـ (عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رضى الله عنهما، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم: مَنْ وُلِدَتْ لَهُ أُنْثَى فَلَمْ يَئِدْهَا وَلَمْ يَنْهَهَا وَلَمْ يُؤْثِرْ وَلَدَهُ يَعْنِي الذَّكَرَ عَلَيْهَا، أَدْخَلَهُ اللَّهُ بِهَا الْجَنَّةَ)[2]

ژباړه: ابن عباس رضى الله عنهما د حديث راوي دی، رسول الله صلى الله عليه وسلم ويلي: څوک چې لور وزېږوي، نه يې ژوندۍ ښخه

[1] صحيح مسلم ۴/۲۰۲۷

[2] المستدرك على الصحيحين للحاكم ۴/۱۹۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي، نه يې سپکاوی وکړي او نه خپل نارينه اولاد پر هغې غوره وګڼي، الله تعالی به يې جنت ته ننباسي.

(دې حديث کې هغه مور او پلار ته جنتي زېری دی چې مسلمان زوی او مسلمانې لور ته مساوي او يو برابر مينه او ناز ورکوي).

﴿د مسلمانې مېرمن څلور ځانګړنې﴾

۴۶)ـ (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضى الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ:" تُنْكَحُ الْمَرْأَةُ لِأَرْبَعٍ: لِمَالِهَا، وَلِحَسَبِهَا، وَلِجَمَالِهَا، وَلِدِينِهَا، فَاظْفَرْ بِذَاتِ الدِّينِ تَرِبَتْ يَدَاكَ) [1]

ژباړه : ابو هريرة رضى الله عنه د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي : نکاح کولی به شي ښځه، د څلورو ځانګړنو له امله د مال، نسب، ښايست او دين پر بنسټ، د دين پر خاوندې کامياب شه، ستا لاسونه دې په خاورو کې سپېره شي).

د ژوند په لنډمهالي جونګړه کې د ملګرې ټاکنې لپاره يادې شوې هره ځانګړنه ځانګړې ارزښت لري چې د عقل خاوندان پرې خپله ښه پوهېږي، مګر دين هغه ځانګړنه ده چې د رحمت نبي هم پرې سپارښتنه کړې ده او دا هغه ځانګړنه ده چې په دنيا او اخرت کې خپل مينه وال ته شرافت او عزت ورکوي.

---

[1] صحيح مسلم ۲/۱۰۸۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿ د مسلمانې مېرمن سوغات ﴾

د رحمت نبي صلی الله عليه وسلم د اسلامي امت مېرمنې له خپلو ګاونډيانو سره د نېکۍ چال چلن ته بللي او هغوی يې پر دې پوه کړي چې د نېکۍ په چارو کې هېڅ کوچنۍ نيکي کوچنۍ مه ګڼئ، ځکه د نېکۍ قدر له الله تعالی سره وي، نيکي که هر څومره کوچنۍ وي مګر چې اخلاص او د نبي د طريقې برابره وي د الله تعالی په وړاندې ستره بدله لري، د همدې له امله چې کله کله د مېرمنو فکر کې ځينې نېکۍ کوچنۍ معلومېږي او نه يې کوي مګر د رحمت نبي يې د نېکيو لور ته داسې وربللي :

۴۷)ـ (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ر رضى الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: «يَا نِسَاءَ الْمُسْلِمَاتِ، لاَ تَحْقِرَنَّ جَارَةٌ لِجَارَتِهَا، وَلَوْ فِرْسِنَ شَاةٍ) [1]

ژباړه: ابو هريرة رضی الله عنه د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله عليه وسلم مسلمانو ښځمنو ته په خطاب کې داسې ويلي: ای مسلمانو ښځمنو! سپک دې نه ګڼي يوه ګاونډۍ د بلې ګاونډۍ سوغات که څه هم چې د پسه د ښنګري هډوکی وي.

د نبوي سپارښتنې په څېر د الله تعالی کتاب هم د نېکيو په لړ کې مؤمنان نارينه او ښځمنې داسې خبروي:

(فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ) [الزلزلة: 8]

ژباړه: نو چا چې عمل کړی دی په مقدار د ذرې نېکې، وبه ويني هغه، او چا چې عمل کړی، په مقدار د ذرې بدي، وبه ويني هغه.

---

[1] صحيح البخاري ۳/۱۵۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نو د قران او سنت د غبرګو مثالونو په رڼا کې دا خبره ترلاسه کولی شو چې هېڅ نېکي وړه مه ګڼه، ځکه د الله تعالی په دفترونو کې د ذرې په اندازه نېکي او بدي هم ثبت او ليکلې وي.

علامه ابن قيم رحمه الله

هوکی مسلمانو مؤمنو خويندو!

په دې هيله چې د ژوند په نړۍ کې به د خپلو کورنيو په څنګ کې د خپلو ګاونډيانود شرعي حقونو درناوی وکړئ او د وړتيا لرلو په حالت کې به هغوی په مالي مرستو او اسلامي اخلاقي چال چلند ونازوئ، که دا هېڅ نه وي نو هڅه وکړئ د خپلو ګاونډيانو مېرمنې مو پر خوږو خبرو ونازوئ، ځکه د رحمت نبي صلى الله عليه وسلم لارښوونه کړې:

(اتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ، فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا، فَبِكَلِمَةٍ طَيِّبَةٍ) [1]

(د دوزخ له اور نه ځانونه بچ کړئ که څه هم چې په نيمه خرما سره وي او که دا هم مونده نه کړئ، نو؛ پر خوږې کلمې او خبرې سره ځان لپاره ډال جوړ کړئ).

هوکی؛ اتلو خويندو!

هغوی هم پر دې مکلف دي چې له تاسو منندويه اوسي که چېرې هغوی د مننې دا ستر اسلامي اصل پلی کړي، امېد دی چې ستاسو او هغوی په منځ کې به د مينې باب پرانيستل شي او هم به ترې الله تعالی منندويه شي، محمد مصطفی صلى الله عليه وسلم ويلي :

(عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضى الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا يَشْكُرُ اللَّهَ مَنْ لَا يَشْكُرُ النَّاسَ) [2]

---

[1] مسند أحمد مخرجا (30/ 188)

[2] **مسند أبي داود الطيالسي ۴/۲۳۲**

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: ابو هريرة رضی الله عنه د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: د الله تعالی مننه نه شي کولی، هغه څوک چې له خلکو مننه نه کوي.

﴿کوم يو ته ډالۍ واستوم؟!﴾

۴۸)ـ (عَنْ عَائِشَةَ رضی الله عنها، قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ لِي جَارَيْنِ فَإِلَى أَيِّهِمَا أُهْدِي، قَالَ: إِلَى أَقْرَبِهِمَا مِنْكِ بَابًا) [1]

ژباړه: عائشه رضی الله عنها وايي، رسول الله صلی الله عليه وسلم ته مې وويل: زما دوه ګاونډيان دي، کوم يو ته ډالۍ واستوم؟

رسول الله وويل: د کوم يو د کور دروازه چې درته ډېره نږدې وي.

﴿جنتي مېرمن﴾

۴۹)ـ عن أبي هريرة رضی الله عنه قال: قِيلَ لِلنَّبِيِّ صلی الله عليه وسلم يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ فُلَانَةً تَقُومُ اللَّيْلَ وَتَصُومُ النَّهَارَ وَتَفْعَلُ وَتَصَدَّقُ وَتُؤْذِي جِيرَانَهَا بِلِسَانِهَا؟ فَقَالَ: رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: (لَا خير فيها هی من أهل النار) وَفُلَانَةٌ تُصَلِّي الْمَكْتُوبَةَ وَتَصَدَّقُ بِأَثْوَارٍ وَلَا تُؤْذِي أَحَدًا؟

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: (هی من أهل الجنة) [2]

ژباړه: ابو هريره رضی الله عنه وايي: د رحمت نبي صلی الله عليه وسلم ته وويل شو: فلانکۍ مېرمن د شپې قيام اليل (تهجد) کوي، د ورځې روژه نيسي، نېکې چارې سرته رسوي، صدقې او خيراتونه ورکوي، مګر پر ژبه خپل ګاونډي ته زيان رسوي.

---

[1] **مسند أبي داود الطيالسي ۳/۱۲۰**

[2] الأدب المفرد بالتعليقات (ص: 63)/ الشخصية المرأة المسلمة ۲۶۴ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله صلی الله علیه وسلم وویل : (لَا خَيْرَ فِيْهَا هِيَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ)

ژباړه: دا بې خيره مېرمن ده او دا له دوزخيانو څخه ده.

صحابه کرامو وویل : او هغه فلانکۍ مېرمن يوازې فرضي لمونځونه کوي او څه پنير صدقه کوي او هېچاته ضرر نه رسوي.

رسول الله صلی الله علیه وسلم وویل : (هِيَ مِنْ أَهْلِ اَلجَنَةِ).

ژباړه: دا له جنتيانو څخه ده. [1]

﴿ مسلمانه مېرمن او اسلامي نړۍ ﴾

۵۰)ـ (عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ رضی الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلی الله علیه وسلم، قَالَ: لَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثِ لَيَالٍ، يَلْتَقِيَانِ فَيُعْرِضُ هَذَا وَيُعْرِضُ هَذَا، وَخَيْرُهُمَا الَّذِي يَبْدَأُ بِالسَّلَامِ) [2]

ژباړه: ابو ايوب الانصاري رضی الله عنه د حديث راوی دی، د مينې او رحمت نبي محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم ویلي : هېڅ مسلمان (نارينه او ښځينه) ته روا نه دي چې خپل مسلمان ورور پرېدي يانې چې له درې ورځو زياتې ورسره اړيکې پرېکړي) کله چې دواړه مخامخ کېږي دی له هغه او هغه له ده څخه مخ اړوي او په دې دواړو کې غوره هغه کس دی چې لومړی په سلام پيل وکړي.

دا خبره خو ټولو مسلمانو ورونو او خويندو ته څرګنده ده چې د شرعي تکاليفو په سرته رسولو کې برابر دي او کله چې دې ته ورته شرعي نصوصو کې د (مسلم) مسلمان کلمه راځي، نارينه او ښځمنې دواړو ته شامليږي.

---

[1] الأدب المفرد بالتعليقات ٦٣مخ

[2] صحيح مسلم ۴/۱۹۸۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

هو؛ داسې شرعي سپېڅلي مكلفيتونه چې په وسيله يې د فرد، كورنۍ او ټولنې د ژوند نظام تنظيمېږي، په ټوليز ډول هغه كړنې چې د عقيدې او عمل جوړې پورې تړاو لري، اغېزې يې د ټولنې په چاپېريال خورېږي او پايله كې يې يوه داسې اسلامي نړۍ رامنځ ته كېږي چې نامسلمان وګړي يې هم منلو او قبلولو ته خپله لېوالتيا ښكاره كوي، پر همدې بنسټ اړينه ده چې مسلمانې مېرمنې هم خپلو منځونو كې صميمانه اړيكې وپالي او د كينې او كركې په بلاګانو خپل نېك عملونه ونه داړي چې د نېكو عملونو او خوږو اسلامي اخلاقو په مانيز څواك مسلمانې مېرمنې په ټولنه كې په شرعي حجاب پوښلې، داسې رول ادا كړي چې د زيانمنو ايمانونو لرونكي نارينه او ښځمنې ترې د خپلو ايماني ودانيو د رغاونې لپاره مذهبي زده كړه وكړي او هم د دوی د غېږې په زانګو كې داسې كوچنيان وروزل شي چې د اسلامي فطرت د سترې ډالۍ سره پر ايماني او عقيدوي او جنتي ګاڼه هم سينګار او پسوللی وي.

۵۱)ـ ابو سعيد الخدري رضی الله عنه په حيا كې د رسول الله صلی الله عليه وسلم تشبېه داسې وړاندې كړې: (كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَشَدَّ حَيَاءً مِنَ العَذْرَاءِ فِي خِدْرِهَا، فَإِذَا رَأَى شَيْئًا يَكْرَهُهُ عَرَفْنَاهُ فِي وَجْهِهِ) [1]

ژباړه: رسول الله صلی الله عليه وسلم په حيا او پرده كې، په كور كې له ناستې پېغلې څخه ډېر حيا لرونكی و، كله به چې رسول الله صلی الله عليه وسلم داسې څه ځيز وليد چې هغه به يې نه خوښېده، نو موږ به د هغه په مخ كې د خپګان اثرات پېژندل.

[1] صحيح البخاري ۸/۲۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿ بدگوماني ستر دروغ دي ﴾

۵۲)ـ (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضى الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ، فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ) [1]

ژباړه: ابو هريرة رضى الله عنه د حديث راوي دى، رسول الله صلى الله عليه وسلم ويلي: له بدگومانۍ څخه ځان وساتئ، ځکه بدگوماني ستر دروغ دي.

د اسلام لوړ پيغام او د نبوي دربار ستره لارښوونه ده چې مسلمان نارينه او ښځمنه يې پر نورو د بدگومانۍ کولو څخه منع کړې ده، قران او سنت مسلمانو مېرمنو ته سپارښتنه کوي چې له بدو گومانونو څخه ځان وساتئ او نور مسلمانان نارينه او ښځمنې د حقيقت او يقين نه په لرې اټکلي تورونو مه تورنوئ او مه پرې ناسم گومانونه کوئ.

بلکې اسلامي اخلاق دادي چې تل دې پر نورو د خير گومانونه وشي تر هغې چې بد يې ترې نه وي ليدلي او دا د نبي صلى الله عليه وسلم لارښوونه هم ده.

په ټوليزه توگه مسلمانان پر نورو د ډول، ډول گومانونو سره روږدي دي ښايي ورونه او خويندې له ناسمو او ناوړو گومانونو څخه ډډه وکړي، هسې نه چې د گومانونو په کولو د سترو درواغجنو په ليکلړ کې شامل شي، ځکه (بد گومان ستر دروغ دي).

﴿ مسلمانې مېرمن سره ملنډې نه ښايي ﴾

مسلمانې مېرمن ته نبوي پيغام دادی چې دا به خپله ژبه په خپلې ولکه کې ساتي، هڅه به کوي چې په ژبه پر نورو تور ونه لگوي، ملنډې پرې

---

[1] مسند أحمد مخرجا ۱۶/۳۲۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

ونه وهي، غيبت او کنځل پرې ونه کړي، ځکه دا هغه ګناهونه دي چې د ژبې په وسيله سرته رسيږي او د مسلمانې مېرمن ايمان ته پرې زيان رسيږي.

۵۳)۔ اُم المؤمنين عائشه رضى الله عنها ويلي : ګران پيغمبر محمد مصطفى صلى الله عليه وسلم ته مې وويل :

(حَسْبُكَ مِنْ صَفِيَّةَ كَذَا وَكَذَا، قَالَ غَيْرُ مُسَدَّدٍ: تَعْنِي قَصِيرَةً، فَقَالَ: لَقَدْ قُلْتِ كَلِمَةً لَوْ مُزِجَتْ بِمَاءِ الْبَحْرِ لَمَزَجَتْهُ) [1]

ژباړه: صفيه دومره، دومره ده، ځينې راويانو ويلي: يانې قد يې لنډ دی.

رسول الله صلى الله عليه وسلم وويل : عائشې ! تا داسې خبره وکړه، که د سمندر له اوبو سره ګډه کړای شي، سمندر به فاسد او خراب کړي.

﴿فطرتي ګاڼه﴾

۵۴)۔ امام مسلم رحمه الله د جرير بن عبدالله رضى الله عنهما په روايت حديث نقل کړی، رسول الله صلى الله عليه وسلم ويلي : (مَنْ يُحْرَمِ الرِّفْقَ يُحْرَمِ الْخَيْرَ) [2]

ژباړه: څوک چې له نرمۍ څخه بې برخې کړای شو، هغه له ټول خير نه بې برخې کړای شو.

د قران او سنت له جوړه قوانينو څرګنده ده، چې مسلمانه مېرمن به پر نرمۍ، مهربانۍ او خواخوږۍ سينګاره وي، بدخويه او بد ژبې به نه وي، ځکه بد خويي او بد ژبي له يو لوري د نبوي اخلاقو خلاف عمل

---

[1] سنن أبي داود ۴/۲۶۹

[2] مسند أحمد مخرجا ۳۱/۵۷۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی او له بل پلوه د مسلمانې مېرمن اخلاقي ښایست او فطرتي ګاڼې ته زیان رسوي او تر ټولو ستر زیان دادی چې له نرمۍ او مهربانۍ نه بې برخې کېدل، له خیر نه بې برخې کېدل دي.

﴿ اخلاقي ښايست ﴾

۵۵)ـ (عَنْ عَائِشَةَ رضی الله عنها ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِنَّ الرِّفْقَ لَا يَكُونُ فِي شَيْءٍ إِلَّا زَانَهُ، وَلَا يُنْزَعُ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا شَانَهُ) [1]

ژباړه: له اُم المؤمنين عائشه رضی الله عنها څخه روايت دی، رسول الله صلی الله علیه وسلم ویلي: یقیناً نرمي نه وي په یو شي کې مګر هغه څیز لره ډولي او ښایسته کوي، او نه ویستل کېږي د یو څیز نه مګر هغه څیز لره بدرنګوي.

له دې نبوي پیغام نه خبره روښانه ده چې نرمي د هر شي ډول او ارزښت دی، په کوم شي کې چې وي هغه د خلکو نفسونو، زړونو او سترګو ته ښکلی ښکاري او له څه نه چې ووځي له هغه شي نه هم د خلکو زړونه او روحونه کرکه کوي، د خلکو د زړونو د قلفونو پرانېستلو لپاره ښه کیلي نرمي او نرم اخلاق دي.

اُم المؤمنين عائشې رضی الله عنها ته هم د رحمت نبي صلی الله علیه وسلم ویلي : (يَا عَائِشَةُ رضی الله عنها، ارْفُقِي، فَإِنَّ اللَّهَ إِذَا أَرَادَ بِأَهْلِ بَيْتٍ خَيْرًا، دَلَّهُمْ عَلَى بَابِ الرِّفْقِ) [2]

---

[1] صحیح مسلم ۴/۲۰۰۴

[2] مسند أحمد مخرجا ۴۱/۲۵۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: ای عائشې رضی الله عنها! نرمي کوه، کله چې الله تعالی يو کور والاو ته د خير اراده وکړي د نرمۍ لاربسوونه ورته کوي.
پر همدې بنسټ مسلمانو مېرمنو او نارينه و ته لازمه ده چې خپلو اخلاقو ته د رحمت نبي صلی الله عليه وسلم د پيغامونو رنګ ورکړي، نرمي، زړه سواندي او خواخوږي د خپلو اخلاقو ګاڼه جوړه کړي تر هغې چې په برکت يې د رحمت نړۍ ته ورننوځي او هم په داسې حال کې خپلې شپې سبا کړي، چې له خير نه يې خپله پوره برخه له ځانه سره اخيستې وي.

﴿ مسلمانه مېرمن به داسې نه وي؟! ﴾

۵۶)ـ (عَن اِبْنِ عُمَرَ رضی الله عنهما، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله عليه وسلم، قَالَ: عُذِّبَتِ امْرَأَةٌ فِي هِرَّةٍ سَجَنَتْهَا حَتَّى مَاتَتْ، فَدَخَلَتْ فِيهَا النَّارَ، لاَ هِيَ أَطْعَمَتْهَا وَلاَ سَقَتْهَا، إِذْ حَبَسَتْهَا، وَلاَ هِيَ تَرَكَتْهَا تَأْكُلُ مِنْ خَشَاشِ الأَرْضِ) [1]

له ابن عمر رضی الله عنهما څخه روايت دی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: يوې ښځې ته د دې له امله عذاب ورکړای شو، چې يوه پيشو يې قيد (بنده) کړې وه، نه يې هغې ته خوراک او نه يې څښاک ورکاوه او نه يې دېته پرېښودله چې د ځمکې له نورو کوچنيو حشراتو څخه ځانله خواړه برابر کړي، تر دې چې هغه پيشو مړه شوه.

د رسول الله صلی الله عليه وسلم پورته ياد شوی حديث پر دې خبره څرګند دليل دی، چې پر حيواناتو ظلم د الله تعالی د قهر او غضب ستر لامل دی، هغوی چې په غير شرعي او ناسم ډول پر بېلابېلو حيواناتو ظلم او تېری کوي، طبيعي ده چې دا ډول کسان به د الله

[1] صحيح البخاري ۴/۱۷۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعالى له لورې په ډول، ډول عذابونو او کړاوونو اخته کېږي، دا په داسې حال کې چې د رحمت پيغمبر محمد مصطفى صلى الله عليه وسلم خپل امت پر حيواناتو رحم او شفقت ته هڅولی، هغوی يې اړ کړي، چې له حيواناتو سره د نرمۍ او خواخوږۍ نه کار واخلي، چې د الله تعالى له لورې پر کړاوونو اخته نه شي.

﴿ مسلمانه مېرمن ښايي داسې وي! ﴾

۵۷)ـ (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضى الله عنه، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: بَيْنَمَا كَلْبٌ يُطِيفُ بِرَكِيَّةٍ، كَادَ يَقْتُلُهُ العَطَشُ، إِذْ رَأَتْهُ بَغِيٌّ مِنْ بَغَايَا بَنِي إِسْرَائِيلَ، فَنَزَعَتْ مُوقَهَا فَسَقَتْهُ فَغُفِرَ لَهَا بِهِ) [1]

ژباړه: ابو هريره رضى الله عنه د حديث راوي دی، رسول الله صلى الله عليه وسلم ويلي: يو سپی و چې د ډېرې تندې له امله يې د کوهی خټې څټلې، نږدې و چې د تندې له امله مړ شي، د بني اسرائيلو د يوې زناکارې ښځې پرې سترګې ولګېدې، خپله موزه يې له پښې وويسته، په هغې کې يې له کوهي نه د سپي لپاره اوبه راوويستلې بيا يې سپي ته ورکړې (چې د هغه تنده پرې خړوبه شي) د بدکارې ښځې دا عمل د الله تعالى خوښ شو نو؛ د همدې له امله يې ورته ښنه وکړه.

﴿ د ملائکو د دعا په لپه کې ﴾

۵۸)ـ (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضى الله عنه، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: مَا مِنْ يَوْمٍ يُصْبِحُ العِبَادُ فِيهِ، إِلَّا مَلَكَانِ يَنْزِلاَنِ، فَيَقُولُ أَحَدُهُمَا: اللَّهُمَّ أَعْطِ مُنْفِقًا خَلَفًا، وَيَقُولُ الآخَرُ: اللَّهُمَّ أَعْطِ مُمْسِكًا تَلَفًا) [2]

---

[1] صحيح البخاري ۴/۱۷۳

[2] صحيح البخاري ۲/۱۱۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: ابو هريرة رضی الله عنه د حديث راوي دی، محمد صلی الله عليه وسلم ويلي: نه وي داسې ورځې چې بنده ګان پکې سبا کوي، مګر دوه ملائکې له اسمان نه راکوزيږي، يوه يې په دعا کې داسې وايي:

يا الله ! خرچ کوونکي ته نور مال او بدله ورکړې.

هغه بله وايي: يا الله! د بخيل مال هلاک کړې.

ګرانقدره مسلمانو خويندو !

که مالي ورتيا لرئ، بيړه وکړئ، له بې وزلو او اړمنو سره مرسته وکړئ چې له يو لوري مو د صدقې په بانک کې الله تعالی سره څه امانت ايښی وي او له بل لوري د ملائکو د جوړې د دعا په لپه کې له نېکو بدلو څخه برخمنې شئ، پام مو وي چې د بخيلۍ او شومتيا لاره خپله نه کړئ چې بيا به مو د ملائکې بده دعا هلاکې او تباه کړي.

﴿د زهرو ډالۍ﴾

قرآن کريم څه وايي؟

د رسول الله صلی الله عليه وسلم سيرت او اخلاق څه لارښوونه کوي؟

هو؛ انسانان څه کوي؟

الله تعالی په قرآن کريم کې رسول الله صلی الله عليه وسلم ته د سيرت او اخلاقو په برخه کې داسې وحيې پيغام رالېږلی:

(وَٱلْكَاظِمِينَ ٱلْغَيْظَ وَٱلْعَافِينَ عَنِ ٱلنَّاسِ وَٱللَّهُ يُحِبُّ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿١٣٤﴾ وَٱلَّذِينَ إِذَا فَعَلُواْ فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوٓاْ أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُواْ ٱللَّهَ فَٱسْتَغْفَرُواْ لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرُ ٱلذُّنُوبَ إِلاَّ ٱللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّواْ عَلَىٰ مَا فَعَلُواْ وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴿١٣٥﴾ أُوْلَـٰئِكَ جَزَآؤُهُمْ مَّغْفِرَةٌ مِّنْ رَّبِّهِمْ وَجَنَّاتٌ تَجْرِى مِنْ تَحْتِهَا ٱلأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَنِعْمَ أَجْرُ ٱلْعَامِلِينَ ﴿١٣٦﴾سورة آل عمران)

(c) ketabton.com: The Digital Library

("دا احسان مندان" او پر خلكو غوسه خواره او خلكو ته ښنونكي دي. الله تعالى له احسانمندانو سره مينه كوي او "احسانمندان" هغه كسان دي، چې كله بې حيايي يا پرځان ظلم وكړي؛ نو الله تعالى ياد كړي او د خپلو گناهونو ښنه ترې وغواړي او بې له الله تعالى بل څوك دى، چې ټول گناهونه وبښي او "احسانمندان" پر كړې گناه همېشه والى نه كوي او دوى پوهېږي. د دوى بدله د رب له لورې ښنه او جنتونه دي، چې لاندې به ترې همېشنى ويالې بهېږي او د دغو چارو كوونكيو لپاره غوره اجر دى.)

﴿فَٱصْفَحِ ٱلصَّفْحَ ٱلْجَمِيلَ﴿٨٥﴾﴾ سورة الحجر)

(نو په ښه توگه مخ وگرځوه."په ښايسته طريقې سره".)

﴿خُذِ ٱلْعَفْوَ وَأْمُرْ بِٱلْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ ٱلْجَاهِلِينَ﴿١٩٩﴾﴾ سورة الاعراف)

(ونيسه معافي (پر معافى عمل كوه) او پر نېكى حكم كوه او له ناپوهانو څخه مخ واړوه.)

د رسول الله صلى الله عليه وسلم په فطرت كې عفوه او حلم نغښتى و، حلم، وقار او د تېرېدنې عالي خصلت او خوى د هغه په سپېڅلي بدن كې داسې ځاى درلود، چې له ښكلي معطر سيرت نه يې خوږبويه وږمې پر ښكلي صورت راخورې وې، چې له همدې امله به يې د خپل سر دښمنان او دښمنانې هم ښنلې.

۵۹)ـ امام بخاري رحمه الله او امام مسلم رحمه الله د رسول الله صلى الله عليه وسلم له سيرت نه د عفوې يوه بېلگه داسې ذكر كړې ده:(يوې يهودى مېرمنې رسول الله صلى الله عليه وسلم ته د پسه داسې غوښه په سوغات كې راوړه، چې زهر يې پرې شيندلي و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله صلی الله علیه وسلم له خپلو ملګرو سره له هغې غوښې نه خوراک پیل کړ، څو شېبې وروسته رسول الله صلی الله علیه وسلم خپلو ملګرو ته وویل: لاسونه مو ونیسئ! نوره مه خورئ! په دې کې زهر ګډ شوي.

خلکو هغه یهودۍ مېرمنه رسول الله صلی الله علیه وسلم ته راوستله، رسول الله صلی الله علیه وسلم وپوښتله: دا کار دې ولې وکړ؟

هغې وویل: ما غوښتل، چې دا معلومه کړم چې که ته رښتینې نبي یې، نو؛ الله تعالی به درته خبر درکړي او زهر به درته څه ضرر ونه رسوي او که نبي نه یې؛ نو موږ به درڅخه بې غمه شو.

صحابه کرامو رضی الله عنهم وویل: ای د الله تعالی رسوله! (صلی الله علیه وسلم) دا مېرمن ووژنو؟!

د رحمت او عفوې پیغمبر محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم وویل: نه! مه یې وژنئ! بیا یې هغې مېرمنې ته ښنه وکړه.)[1]

﴿ د مینې د امېل دوه کړۍ! ﴾

٦٠)- (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضی الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلی الله علیه وسلم قَالَ: لَوْ دُعِيتُ إِلَى ذِرَاعٍ أَوْ كُرَاعٍ لَأَجَبْتُ، وَلَوْ أُهْدِيَ إِلَيَّ ذِرَاعٌ أَوْ كُرَاعٌ لَقَبِلْتُ) [2]

ژباړه: ابو هریره رضی الله عنه د حدیث راوي دی، رسول الله صلی الله علیه وسلم ویلي: که چېرې زه د (حلال څاروي) د لاس یا ښنګري (دعوت) ته وبللی شم هرو مرو به یې بلنه قبوله کړم او که چېرې ماته د

---

[1] متفق علیه، شخصیة المراءة المسلمة، مخ: ٣٧٦.

[2] صحیح البخاري ٣/١٥٤

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسه يا بيزې و غيره لاس او ښنگرى (پانچه) ډالۍ کړاى شي ضرور به يې قبوله کړم.

د رحمت نبي صلى الله عليه وسلم مسلمانو نارينه او ښځمنو ته د دعوت او ډاليو د منلو او قبلولو سپارښتنه په هومره ښايسته او رنگينو نبوي کلماتو سره کړې چې له دې نبوي کلماتو هر مسلمان نارينه او مسلمانه ښځمنه دا زده کولى شي چې د شرعي روا دعوت او شرعي ډالۍ منل نبوي اخلاق دي او دا دواړه د زړونو په نږدې کې د مينې د امېل دوه سترې او گرانبيه کړۍ دي، داسې کړۍ چې لاسته راوړل يې د ټولنيز ژوند لړۍ لا نوره هم غځوي.

﴿ مېلمه پالې مېرمنې ﴾

٦١)ـ (عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رضى الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم أَنَّهُ قَالَ: لَا خَيْرَ فِيمَنْ لَا يُضِيفُ) [1]

ژباړه: عقبه بن عامر رضى الله عنه د رسول الله صلى الله عليه وسلم نه روايت کړى: نشته خير په هغه چا کې چې چاته مېلمستيا نه ورکوي.

گرانو مسلمانانو خويندو!

زه پردې باور لرم چې تاسو تر نارينه و ډېرې خير ته لېواله يئ او د خير لاسته راوړل قربانۍ ته اړتيا لري، هو؛ داسې قرباني چې هم اسلامي او هم انساني اخلاق وي، د بېلگې په توگه مېلمه پالنه يادولى شو، مېلمه پالنه اسلامي اخلاق دي او ددې اخلاقو بنسټگر ابراهيم عليه السلام دى، په هر مسلمان نارينه او مسلمانې ښځمنې واجب دي چې مېلمه ته د

---

[1] مسند أحمد ط الرسالة ٢٨/٦٣٥

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د مېلمه پالنې حق ورکړي درناوی يې وکړي او په پوره مينه يې د راتګ هر کلی وکړي.
د اسلام په سپېڅلي دين کې دا خبره هم روښانه ده چې که چېرې څوك مېلمه ته د هغه حق نه ورکوي د قران او سنت په رڼا کې يې پالنه او درناوی نه کوي نو د اسلام سپېڅلی دين مېلمه ته دا واك ورکوي چې له داسې بخيلو او شومو خلکو څخه خپل حق ترلاسه کړي.

﴿ مېلمه خپل حق اخيستلی شي؟! ﴾

٦٢)ـ (عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رضى الله عنه، أَنَّهُ قَالَ: قُلْنَا لِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنَّكَ تَبْعَثُنَا، فَنَنْزِلُ بِقَوْمٍ لاَ يَقْرُونَا، فَمَا تَرَى فِيهِ؟ فَقَالَ لَنَا: إِنْ نَزَلْتُمْ بِقَوْمٍ، فَأُمِرَ لَكُمْ بِمَا يَنْبَغِي لِلضَّيْفِ فَاقْبَلُوا، فَإِنْ لَمْ يَفْعَلُوا، فَخُذُوا مِنْهُمْ حَقَّ الضَّيْفِ) [1]

ژباړه: عقبه بن عامر رضى الله عنه ويلي: رسول الله صلى الله عليه وسلم ته مو وويل : ته موږه لېږې، موږ داسې قوم ته ورشو چې هغوی مېلمستيا نه راکوي نو په دې اړه ستاسو څه رايه ده؟
نبي صلى الله عليه وسلم وويل : که تاسو داسې خلکو ته ورشئ چې هغوی ستاسو مناسب مېلمستيا برابره کړي نو مېلمستيا يې قبوله کړئ، که باالفرض هغوی انکار وکړ نو د مېلمه پالنې هغه حق ترې واخلئ چې ستاسو لپاره مناسب وي.

---

[1] صحيح البخاري ٣/١٣١

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿ د فطرت سنت ﴾

٦٣)ـ (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضى الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: الفِطْرَةُ خَمْسٌ: الخِتَانُ، وَالِاسْتِحْدَادُ، وَنَتْفُ الإِبْطِ، وَقَصُّ الشَّارِبِ، وَتَقْلِيمُ الأَظْفَارِ) [1]

ژباړه : ابو هريرة رضى الله عنه د حديث راوي دى رسول الله صلى الله عليه وسلم ويلي: د فطرت سنت پنځه دي سنتي كول،د نامه لاندې وېښته لرې كول، د تخرګونو ويښتان اخيستل، د برېتونو لنډول او د نوكانو پرېكول .

﴿ د سلام سوغات ورسوئ! ﴾

جبريل عليه السلام هم د سلام د ځانګړيو شرعي كلماتو التزام او كارونه كړې، همدا راز ام المؤمنين عائشه رضى الله عنها هم د جبريل عليه السلام سلام ته په شرعي او وضع شويو ځانګړيو كلمو ځواب وركړى و.

٦٤)ـ (عَنْ عَائِشَةَ رضى الله عنها: أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ لَهَا: يَا عَائِشَةُ هَذَا جِبْرِيلُ يَقْرَأُ عَلَيْكِ السَّلاَمَ، فَقَالَتْ: وَعَلَيْهِ السَّلاَمُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، تَرَى مَا لاَ أَرَى، تُرِيدُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) [2]

(ام المؤمنين عائشه رضى الله عنها وايي: رسول الله صلى الله عليه وسلم راته وويل: اى عائشې رضى الله عنها ! جبريل عليه السلام پر تا سلام وايي.

ام المؤمنين عائشې رضى الله عنها ورته په ځواب كې وويل: (وَعَلَيْهِ السَّلاَمُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ)

ژباړه: او پر هغه دې سلام، د الله تعالى رحمت او بركتونه وي.

[1] صحيح البخاري ٨/٦٦

[2] صحيح البخاري ۴/۱۱۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلام د اسلام څانګه ده، هو؛ داسې څانګه چې د مينې له خوږو مېوو نه ډکه ده، د سلام خپرول او دودول ايماني فرهنګ دی، داسې فرهنګ چې د ټولنې د وګړيو په منځ کې د محبت تارونه غزوي او د مينې له نړۍ نه انسان د جنت نړۍ ته رسوي، يوه خبره د يادولو وړ ده چې د بل چا سلام رسول هم ايماني وجيبه او امانت دی، کله چې تاته څوک وايي: (زما سلام پرې وايه) اوس نو ستا مسوليت دی چې د سلام سوغات د امانت په څېر د هغه ملګري يا دوست ته ولېږي، په دې هيله چې ګرانې خويندې به مې په دې برخه کې له نبي نه پوره زده کړه وکړي چې د جبريل عليه السلام سلام يې عايشې رضی الله عنها ته ورساوه.

٦٥ـ (عَن أُمَّ هَانِئٍ بِنْتَ أَبِي طَالِبٍ رضی الله عنها قَالَتْ: ذَهَبْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم عَامَ الفَتْحِ فَوَجَدْتُهُ يَغْتَسِلُ وَفَاطِمَةُ تَسْتُرُهُ فَقَالَ: مَنْ هَذِهِ؟ فَقُلْتُ: أَنَا أُمُّ هَانِئٍ) [1]

ژباړه: ام هاني رضی الله عنها د حديث روايت کوي، وايي: د مکې د فتحې په کال د رسول الله صلى الله عليه وسلم کور ته ورغلم، غسل يې کاوه او فاطمې رضی الله عنها ورته پرده نيولې وه.

رسول الله صلى الله عليه وسلم وپوښتل: څوک يې؟

ما وويل: ام هاني يم.

ام هاني رضی الله عنها د رسول الله صلى الله عليه وسلم د کاکا لور او د ګران قدره علي المرتضی رضی الله عنه خورکۍ وه د دغې سپېڅلې او اتلې مېرمن د ژوند په کتاب کې داسې اسلامي درسونه او اخلاقي

---

[1] صحيح البخاري ١/٦٤

(c) ketabton.com: The Digital Library

لارښوونې ليدل کېږي چې د اسلامي امت د هر پړاو مسلمانو مېرمنو ته د ايمان د مدرسې د منهج او نصاب بڼه لري.

دې حديث کې يوه ستره لارښوونه دا هم ده چې څوک درنه پوښتنه وکړي، نو ته به ځان په خپل نوم ورپېژنې، يانې داسې به نه وايې: چې زه يم، بلکې خپل نوم به وريادوې.

﴿ مرتبې په پام کې ونيسئ! ﴾

٦٦)ـ امام مسلم رحمه الله د خپل صحيح مسلم په پيل کې دا حديث راوړی : (عَنْ عَائِشَةَ رضى الله عنها، أَنَّهَا قَالَتْ:أَمَرَنَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَنْ نُنَزِّلَ النَّاسَ مَنَازِلَهُمْ) [1]

ژباړه : عائشه رضی الله عنها وايي موږ ته رسول الله صلی الله عليه وسلم امر کړی چې د خلکو درناوی (د هغوی د شخصيت، درنښت) او مرتبو پر بنسټ وکړو.

دې حديث کې مسلمانو ورونو او خويندو ته لارښوونه شوې چې د هر چا د شخصيت، پت، ايمان، تقوی، ټولنيزو او اخلاقي ارزښتونو ته په پام د هغوی درناوی او عزت پالنه وکړئ.

﴿ اصيله فطرتي بڼه ﴾

٦٧)ـ (عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رضى الله عنهما ، قَالَ: لَعَنَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، الْمُتَشَبِّهِينَ مِنَ الرِّجَالِ بِالنِّسَاءِ، وَالْمُتَشَبِّهَاتِ مِنَ النِّسَاءِ بِالرِّجَالِ) [2]

ژباړه: ابن عباس رضی الله عنهما د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله عليه وسلم له نارينه و ښځه پر هغو لعنت ويلی دی چې له ښځمنو

---

[1] صحيح مسلم ١/٦

[2] **مسند أحمد ط الرسالة٥/٢٤٣**

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره ځان ورته جوړوي او پر هغو ښځمنو يې لعنت ويلی دی چې ځانونه نارينه و ته ورته جوړوي.

د اسلامي اخلاقو سپارښتنه داده چې هر مؤمن نارينه او مؤمنه ښځمنه دې په خپله اره (اصلي) بڼه ځان سينګار او ښکاره کړي او دا د يو انسان اصلي فطرتي هويت هم دی، نارينه چې ځان له ښځمنو سره مشابه جوړوي او ښځمنه چې ځان له نارينه و سره مشابه جوړوي په حقيقت کې پر خپله اصيله ازاده فطرتي بڼه ملنډې وهي.

٦٨)ـ (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضى الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، لَعَنَ الرَّجُلَ يَلْبَسُ لُبْسَةَ الْمَرْأَةِ، وَالْمَرْأَةَ تَلْبَسُ لُبْسَةَ الرَّجُلِ) [1]

ژباړه: ابو هريره رضی الله عنه د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله عليه وسلم لعنت ويلی، پر هغه سړي، چې د ښځو په څېر جامې اغوندي او پر هغه ښځه چې د سړيو جامې اغوندي.

هغه مهال چې ټولنه د اسلام پر نور ځل بلانده وه، د شريعت حکمونه پلي او د عمل په نړۍ کې غځېدلي و، هره خوا د قران او سنت زرينو پلوشو پوښلې وه، دا ستونزه نه وه چې نارينه ځان ښځمنې ته ورته او ښځمنه دې ځان نارينه ته ورته جوړه کړي، اوس مهال چې د اسلام درنو او د حيا پر ګاڼه پسوللو لارښوونو ته پام نه کېږي، ليدل کېږي چې پېغلو او په ټوله کې ډېری ښځمنو د نارينه و بڼه خپله کړې، خپل پوښاک کړه، وړه هلکانو او سړيو ته ورته جوړوي د شرعي حجاب او نورو محرمو ځايونو او غړيو پرده کې ساتلو ته ارزښت نه ورکوي.

---

[1] **مسند أحمد ط الرسالة ١٤/٦١**

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سرونو وېښتان چې شريعت کې د ښځمنو عورت دی، پام نه کوي، ډېر ځلې يې مړوندونه او لېچې بربنډې کړې وي، داسې خبرې، کړنې او حرکتونه سرته رسوي، ته به وا چې دا کوم زلمی دی.
ها خوا يو شمېر زلميان هم په پوښاک، خبرو، سينګار او کړو وړو کې له غربي ماډلو پېغلو کم نه دي، د سرو زرو هارونه به يې په غاړو کې ځړولي وي او پر بربنډو سينو به يې اوېزان کړی وي، د سرونو وېښتان به يې د پېغلو په څېر اوږده، څڼې او زلفې به يې راخورې کړې وي.
ډېر ځلې ځينو هلکانو ځانونه له ښځمنو سره داسې ورته برابر کړی وي چې د هلک او جلۍ توپير نه کېږي.
اسلام له داسې کړنو منع کړی او دا ډول نارينه او ښځمنې يې د الله رحمت نه د شړل شويو بدرنګو څېرو په ليکلړ کې شاملې کړي په دې هيله چې ګرانې مسلمانې خويندې به مې د اسلام اصيل زرين اصل او ادب ته په بشپړه پاملرنه ځانونه په شرعي پوښاک وپوښي او له نارينه و سره د ځان ورته جوړولو به ډډه وکړي.

٦٩)ـ امام مسلم رحمه الله د ابو بردة رضی الله عنه په روايت حديث نقل کړی، دی وايي : ابو موسی سخت دردمن شوی و، پر ده بې هوښي راغلې وه دا په داسې حال کې چې سر يې د خپلې کورنۍ د يوې ښځمنې په غېږ کې ايښی و د کورنۍ يوې مېرمن د ده د غم او دردمندۍ له امله چيغې کړې، هغه شېبه ده هغې ته د څه ويلو طاقت نه لره، کله چې رابېدار شو ويې ويل : زه له هغه څه نه بېزاره يم چې له څه نه رسول الله صلی الله عليه وسلم بېزاري ښکاره کړې وه، ځکه رسول الله صلی الله عليه وسلم له هغې ښځمنې نه بېزاري ښکاره کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وه چې د مصيبت په مهال غږ پورته كوي (چيغې وهي) خپل وېښتان شكوي او يا خپلې جامې څيرې كوي. [1]

۷۰)ـ اسامه بن زيد رضى الله عنه : موږ له رسول الله صلى الله عليه وسلم سره ناست و، له ګرانقدره لورګانو څخه يې يوې خپل كور ته وباله چې خبر يې وركاوه، د هغې كوچنى نازولى د مرګ په شېبو كې و، رسول الله خبر راوړونكي ته وويل : لاړ شه، زما لور ته ووايه : (أَنَّ لِلَّهِ مَا أَخَذَ وَلَهُ مَا أَعْطَى، وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِأَجَلٍ مُسَمًّى، فَلْتَصْبِرْ وَلْتَحْتَسِبْ) [2]
استازى بيا راغى ، ويې ويل : هغې سوګند ياد كړى چې هرو مرو به رسول الله صلى الله عليه وسلم راځي.
رسول الله صلى الله عليه وسلم پاڅېد، سعد بن عُبادة رضى الله عنه او سعد بن جبل رضى الله عنهما هم ورسره پاڅېدل او د هغو دواړو په ملګرتيا ورغلل، هغه ماشوم ورته په داسې حال كې راپورته كړاى شو چې د زنكدن شېبې يې پيل وې او غرغره يې راپارېدلې وه، يانې روح يې مرۍ ته رسېدلى و.
رسول الله صلى الله عليه وسلم چې هغه وليد له سترګو يې اوښكې تويې شوې.
سعد رضى الله عنه ورته وويل : دا څه دي اى د الله رسوله؟
رسول الله صلى الله عليه وسلم وويل : (هَذِهِ رَحْمَةٌ جَعَلَهَا اللهُ فِي قُلُوبِ عِبَادِهِ، وَإِنَّمَا يَرْحَمُ اللهُ مِنْ عِبَادِهِ الرُّحَمَاءَ) [3]

---

[1] **صحيح مسلم**

[2] **(صحيح البخاري ۹/۱۱۵**

[3] مسند أحمد ط الرسالة ۳۶/۱۲۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: دا رحمت دی چې الله تعالی د خپلو بنده ګانو په زړونو کې پیدا کړی او یقیناً الله تعالی له خپلو بنده ګانو څخه پر زړه سوانده او مهربانو کسانو رحم کوي.

﴿زړه چې درمن شي، سترګې ژاړي﴾

۷۱)ـ انس رضی الله عنه وايي: د رسول الله صلی الله علیه وسلم زوی ابراهیم ناورغ و او په ډېرې سختۍ یې ساه اخیستله، د رحمت نبي له سترګو اوښکې تویې شوې، عبدالرحمن بن عوف رضی الله عنه ورته وویل : ای د الله رسوله! تاسو هم؟!

د رحمت نبي ویل : (يَا ابْنَ عَوْفٍ إِنَّهَا رَحْمَةٌ، ثُمَّ أَتْبَعَهَا بِأُخْرَى، فَقَالَ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ العَيْنَ تَدْمَعُ، وَالقَلْبَ يَحْزَنُ، وَلاَ نَقُولُ إِلَّا مَا يَرْضَى رَبُّنَا، وَإِنَّا بِفِرَاقِكَ يَا إِبْرَاهِيمُ لَمَحْزُونُونَ) [1]

ژباړه: ای د عوف زویه! دا رحمت دی بیا یې ورپسې بله دا خبره وکړه ویې ویل : له سترګو اوښکې بهېږي او زړه غمجن کېږي او نه وایو موږ مګر هغه څه، چې زموږ رب پرې راضي کېږي.
ای ابراهیمه! موږ ستا پر جدایۍ ډېر خواشیني او غمجن یو.

﴿مسلمانه مېرمن دې ویرګره نه وي﴾

۷۲)ـ (عَنْ أَبِي هُرَيرة رضى الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قال: النَّائِحَةُ إِذَا لَمْ تَتُبْ قَبْلَ مَوْتِهَا، تُقَامُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَعَلَيْهَا سِرْبَالٌ مِنْ قَطِرَانٍ، وَدِرْعٌ مِنْ جَرَبٍ) [2]

---

[1] صحيح البخاري ۲/۸۳

[2] **صحيح مسلم ۲/۶۴۴ ـــ سلسلة الاحاديث الصحيحة ج۴**

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: ابو هريره رضی الله عنه د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: ويرګره مېرمن چې له مرګ وړاندې توبه ونه باسي، د قيامت په ورځ به داسې حال کې را پاڅېږي چې پر تن به يې د نانزړو او خارښت کميسونه وي.
محدثينو ليکلي: چې تعبير په کميسونو سره شوی ياني داسې جامې به لري چې له يو پلوه به ددې ښځمنې بدن پمن وي، خارښت به کوي او له بل پلوه به د نانزړو کميس ورواغوستل شي.
حکمت په کې دا دی چې نانزړه ژر اور اخلي، نانزړه هغه دوا ده چې پمن او خارښتي اوښان پرې غوړولی شي.

«هغه کور چې شيطان ترې دوه ځلې ناهيلی وتلی»

په مړي وير او ژړا هغه کړنه ده چې اسلام حرامه ګرځولې او ددې حرمت يې په ډېرو کلکو او کره نصوصو سره ياد کړی، دا ځکه چې په دې کې انساني طاقت ته زيان رسيږي د رحمن ذات پريکړې ته له غاړې ايښودلو مخالفت کول دي بې لارۍ ته دروازه پرانيستل دي او د شيطان لپاره ستره فتنه ده او دې خبرو ته محمد په هغه حديث کې اشاره کړې چې امام مسلم رحمه الله راوړی:

۷۳)ـ اُم سلمة رضی الله عنها ويلی : کله چې ابو سلمة وفات شو، ما ويل غريب او مسافر د غربت او مسافرۍ په وطن کې مړ شو، دومره وير به پرې کوم چې خلک يې کيسې وکړي، ما پر هغه د ژړا لپاره ځان تياروه، چې هغه مهال د مدينې له کليو نه يوه مېرمن ددې لپاره زموږ کور ته راغله، چې په وير او ستاينو کې يې زما ملاتړې شي، هغه مېرمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله صلى الله عليه وسلم ته په مخه ورغله، رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته وويل : (أَتُرِيدِيَ أَنْ تُدْخِلِي الشَّيْطَانَ بَيْتًا أَخْرَجَهُ اللهُ مِنْهُ؟ مَرَّتَيْنِ، فَكَفَفْتُ عَنِ الْبُكَاءِ فَلَمْ أَبْكِ) [1]

ژباړه : ته غواړې چې شيطان بيا هغه كور ته راننوځي چې الله تعالى ترې دوه ځلې ويستلى؟

اُم سلمة رضى الله عنها وايي : نو زه له ژړا نه منع شوم او پر ابو سلمة مې ونه ژړل.

پورته حديث كې دا يادونه شوې چې شيطان دوه ځلې د ابو سلمة له كور نه وتلى.

لومړى: هغه مهال چې ابو سلمة ايمان راوړ د هغه د كورنۍ ځينو خلكو شور او غوغا جوړه كړه، بدې دعاوې يې پيل كړې، رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته وويل : ځانونو ته مو له خير پرته نورې دعاګانې مه كوئ، ځكه ملائكې ستاسو پر دعا امين وايي، بيا رسول الله صلى الله عليه وسلم ابو سلمة ته دعا وكړه.

دويم ځل : هغه مهال چې اُم سلمة رضى الله عنها ته د هغه نفس مشوره وركړه چې پر ابو سلمة تاريخي ژړا وكړه، بيا اُم سلمه له ژړا نه ځان وساته.

ګرانقدرو خويندو!

په دې هيله چې د سترې مسلمانې مېرمن اُم سلمة رضى الله عنها په خير به د ناروا عمل په وړاندې د مخالفت روحيه پياوړې كړئ، د ژوند په هره چاره كې به د خپل وس مطابق جهادي روحيه ژوندۍ ساتئ، باطلو او ناروا كړنو ته به نه تسليمېږئ، ځكه مسلمانې مېرمنې همت

---

[1] صحيح مسلم ۲/٦٣٥

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوړوي په پرېکنده هوډ د ايمان له وسلې سره د عمل ډګر ته وړاندې کېږي او د هر هغه وينا او کړنې په وړاندې مخالفت ښکاره کوي چې د اسلام په دين کې اصل ثبوت او ځای ونه لري.

﴿ هره اورېدل شوې خبره مه خپروئ! ﴾

۷۴)ـ (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضى الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: كَفَى بِالْمَرْءِ كَذِبًا أَنْ يُحَدِّثَ بِكُلِّ مَا سَمِعَ) [1]

ژباړه:ابو هريره رضى الله عنه د حديث راوي دی، صادق الامين پيغمبر محمد صلى الله عليه وسلم ويلي : سړي ته همدومره دورغ بس دي چې هره اورېدل شوې خبره بيانوي.

د اسلام سپېڅلی دين مسلمانې مېرمنې ته دنده سپارلې، چې هره اورېدل شوې خبره، چې دليل، ثبوت ونه لري او پر يقين نه وي ولاړه، ونه کړي او نه يې نورو ته خپره او ورسوي.

په ټوليزه توګه د ښځمنو په ناستو، جرګو او مرکو کې د خبرو لپاره ځانګړی معيار او دليل نه وي، يوازې په ماويلو او تاويلو يې بنډار ګرم کړی وي، ډېرې خبرې يې بې ثبوته او بې دليله وي او يوازې په اټکل او ګومان څرخېږي.

اسلام دا ډول خبرې چې صحت او ثبوت يې يقيني نه وي، حرام او دروغ شمېرلي.

ښايي نارينه او ښځمنې په ګډه له دا ډول خبرو ځان وساتي.

---

[1] صحيح مسلم (1/ 10)

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷۵)ـ (عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضی الله عنه: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله علیه وسلم أُتِيَ بِلَبَنٍ قَدْ شِيبَ بِمَاءٍ، وَعَنْ يَمِينِهِ أَعْرَابِيٌّ، وَعَنْ شِمَالِهِ أَبُو بَكْرٍ، فَشَرِبَ ثُمَّ أَعْطَى الأَعْرَابِيَّ، وَقَالَ: «الأَيْمَنَ فَالأَيْمَنَ» [1]

انس رضی الله عنه وايي : د اخلاقو لومړنی معلم محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم ته چا د ښبلو لپاره شيدې راوړې چې د کوهي څه اوبه ورکې ګډې شوې وې، ښي لاس ته يې يو کليوال (بانډېڅي) ناست و او کيڼ لور ته يې (ګران قدره د هجرت د لارې ملګری) ابوبکر صديق رضی الله عنه ناست و، رسول الله صلی الله علیه وسلم چې شېدې وڅښلې، بيا يې کليوال ته ورکړې او ويې ويل : ياڼې له ښي طرفه يې.

۷۷)ـ نبي عليه السلام اُم ورقه ته امر کړی و چې د خپلې کورنۍ ښځو ته دې امامت وکړي او له ښي طرف نه يې پيل کړه. [2]

اسلامي عالمانو ليکلي : چې ښځه د ښځمنو لپاره امامت کولی شي، کله چې د قران ښه لوستونکې، پرهېزګاره او نېکو کاره وي، مګر د ښځمنو امامت به ښځمنو لپاره په کور کې وي نه په جومات کې، امامه به د ښځو منځ کې ودرېږي او په شرعي نبوي طريقه به نورو ښځو ته په کور کې لمونځ (امامت) کوي او په دې کې کوم ممانعت نشته.

د رسول الله صلی الله علیه وسلم ګرانو مېرمنو، اُم سلمة رضی الله عنها او عائشې رضی الله عنها هم ځينو وختونو کې ځينو مېرمنو ته امامت کړی و.

---

[1] صحيح البخاري (7/ 111) سلسلة الاحاديث الصحيحة ۴ج- ۳۷۳ مخ

[2] فتاوی المرأة المسلمة بيروت چاپ ۴۶۰مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿ مسلمانې مېرمنې جوماتونو ته تللی شي؟! ﴾

۷۷)ـ (عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ رضى الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لاَ تَمْنَعُوا إِمَاءَ اللَّهِ مَسَاجِدَ اللَّهِ) [1]

ژباړه: ابن عمر رضى الله عنه د حديث راوي دی، رسول الله صلى الله عليه وسلم ويلي: د الله تعالی وينځې له جوماتونو څخه مه منع کوئ.

همدارنګه ابو داود رحمه الله حديث نقل کړی، رسول الله صلى الله عليه وسلم ويلي: (لَاتَمْنَعُوْا نِسَأكُمُ الْمَسَاجِدَ، وَبُيُوتُهُنَّ خَيْرٌلَهُنَ). [2]

ژباړه: خپلې مېرمنې له جوماتونو څخه مه منع کوئ او د دوی کورونه د دوی د لمانځه لپاره غوره دي.

کله چې مسلمانه مېرمن ټولو شرعي ادابو او مقرراتو ته پاملرنه کوي، خاوند يې اجازه ورکوي، د خوشبويی لګولو پرته په شرعي حجاب کې پوښلې وي بيا جومات ته د لمانځه لپاره د تللو جواز شته، مګر د نبوي حديث له وروستی جملې معلومېږي چې د ښځمنو لپاره لمونځ په کور کې ډېر غوره دی.

﴿ پېنځه ډالۍ ﴾

اسلام د انسانی دين دی، د کائناتو تر ټولو ښکلي بشر محمد صلى الله عليه وسلم هم د مينې او انسانی پيغامونه خواره کړي او د هغه پيغامونو کې اجتماعيت (ټولنيز توب) دی ځکه هغه د (رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ) **وياړلی تاج لري، پر همدې ليکه مسلمانې مېرمنې هم خبرولی شي چې د دين له اسانتياو ګټې پورته کړي او د توحيد ښکلې کلمې ولولي چې د قران لوستنې بدله کې ورته حساب شي.**

---

[1] صحيح البخاري ٢/٦

[2] الشخصية المراة المسلمة ١٩ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷۸)ـ : (عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى رضى الله عنهما ، قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ: إِنِّي لَا أَسْتَطِيعُ أَنْ آخُذَ مِنَ الْقُرْآنِ شَيْئًا فَعَلِّمْنِي مَا يُجْزِئُنِي مِنْهُ، قَالَ: قُلْ: سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ) [1]

ژباړه : عبدالله بن ابي اوفى رضى الله عنهما وايي: يو سړى رسول الله صلى الله عليه وسلم ته راغى، ويې ويل: زه ددې وړتيا نه لرم چې د قران څه برخه حفظ او ياده کړم، داسې څه وظيفه يا کلمات راته وښايه چې د قران کريم د لوستلو پر ځاى راته مجرى او حساب شي!؟

رسول الله ورته وويل : دا کلمې وايه:

(سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ).

﴿ د ځمکې له کومې ګاڼې سره مينه لرئ؟! ﴾

۷۹)ـ (عَنْ أَبِي مُوسَى الأَشْعَرِيِّ رضى الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم: مَثَلُ المُؤْمِنِ الَّذِي يَقْرَأُ القُرْآنَ كَمَثَلِ الأُتْرُجَّةِ، رِيحُهَا طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا طَيِّبٌ، وَمَثَلُ المُؤْمِنِ الَّذِي لاَ يَقْرَأُ القُرْآنَ كَمَثَلِ التَّمْرَةِ، لاَ رِيحَ لَهَا وَطَعْمُهَا حُلْوٌ، وَمَثَلُ المُنَافِقِ الَّذِي يَقْرَأُ القُرْآنَ مَثَلُ الرَّيْحَانَةِ، رِيحُهَا طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا مُرٌّ، وَمَثَلُ المُنَافِقِ الَّذِي لاَ يَقْرَأُ القُرْآنَ كَمَثَلِ الحَنْظَلَةِ، لَيْسَ لَهَا رِيحٌ وَطَعْمُهَا مُرٌّ) [2]

[1] سنن أبي داود ۱/۲۲۰

[2] صحيح البخاري (7/ 77).

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: ابو موسی الاشعري رضی الله عنه د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: د قرآن لوستونکي مثال د ترنج په څېر دی، چې ښکلی بوی لري او خوند يې هم خوږ دی.

او د هغه مومن مثال چې قرآن نه لولي د خرما په څېر دی، چې خوږبويي نه لري او خوند يې خوږ دی او د هغه منافق مثال چې قرآن لولي د کشمالي ګل په څېر دی، چې ښکلې خوشبويې لري، خو خوند يې تريخ دی.

او مثال د هغه منافق چې قرآن نه لولي، د مړه غوني په څېر دی، چې بوی هم نه لري او خوند يې هم تريخ وي.

اوس؛ نو تاسې په پورتني حديث کې غور وکړئ، چې همدا شېبه له کوم مثال سره برابر ياست.

هو! که له لومړني مثال سره برابر يئ، مبارک مو شه! په غوره کسانو کې ياست، په هغو کسانو کې ياست، چې قرآن کريم به يې د قيامت په ورځ شفاعت کوي او د قرآن شفاعت به مو په برخه کې قبلېږي.

هڅه وکړئ!

خپله خوږبويي لا زياته کړئ، چې نورو ته مو د خوږبويۍ خوږې وږمې ورسېږي او د قرآن په وسيله مو د ايمان مېوه لا زياته خوږه او زړه راښکونکې شي.

که چېرې ځان په دويمه ډله کې شمېرئ، همدا شېبه پاڅېږئ اودس وکړئ او د قرآن کريم تلاوت په مينه پيل کړئ، چې د ايمان له خوږو سره مو قرآني خوږبويي ګډه شي او د لوستلو له برکته يې د الله تعالی خوښ بنده ګان شئ.

زه دا باور لرم، چې تاسې به د ايمان او عقيدې له غوښتنو سره سم لومړی د لومړني مثال په مانيزه ښکلا ښکلي يئ او که داسې نه وي، نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

حتماً به د دويم مثال حقيقت ته ژمن يئ او دې ته به مو ملا تړلې وي، چې له خوږو او خوږبويې دواړو يې برخمن شئ.

په دې هيله، چې د لومړي مثال په حقيقت او معنويت به مو دومره زړه تړلی وي، چې له درېيمو او څلورمو بېلګو څخه مو د اوږد واټن په کچه ځان لرې ساتلی وي.

﴿وېښتان هم ناز غواړي!﴾

۸۰)ـ ابو قتاده رضی الله عنه د رحمت نبي صلی الله عليه وسلم نه پوښتنه وکړه، ويې ويل : إِنَّ لِي جُمَّةً. أَفَأُرَجِلُهَا؟ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: نَعَمْ. وَأَكْرِمْهَا. [1]

ژباړه: ای د الله رسوله صلی الله عليه وسلم!

زه جمة (د سر هغه وېښتان چې پر اوګو پراته وي) لرم، ږمنځولی يې شم؟

رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته وويل : هوکی؛ عزت يې کوه.

راوي وايي: بيا به ابو قتاده رضی الله عنه ډېر ځلې په ورځ کې دوه ځلې وېښتان غوړول، ددې له امله چې رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته ويلي و : (أَكْرِمْهَا) درناوی يې کوه.

د رسول الله صلی الله عليه وسلم پيغام ته په ټول درناوي، مسلمانه مېرمن کولی شي چې د خپل ټول نظافت ساتنې په اړخ کې د خپلو وېښتانو، نظافت، غوړولو او ږمنځولو ته هم پاملرنه وکړي.

د وېښتانو درناوی او په شرعي طريقې سره د وېښتانو ساتل او پالل نبوي سنت دی.

[1] موطأ مالك ت الأعظمي ٥/١٣٨٤

(c) ketabton.com: The Digital Library

یادونه: (جُمَّةً) د سر هغه وېښتان چې پر اوگو پراته وي) یانې څنې یې تر اوگو پورې وې. [1]

۸۱)ـ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رضى الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: مَنْ كَانَ لَهُ شَعْرٌ فَلْيُكْرِمْهُ[2]

ژباړه: ابو هريرة رضی الله عنه د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله عليه وسلم وايي: څوک چې وېښتان لري، د خپلو وېښتانو درناوی دې وکړي.

په اسلامي ذوق کې د وېښتانو پاکوالی، ږمنځول، خوړبويه کول، د شکل او څېرې ښکلا سمبالول، د وېښتانو درناوی بلل شوی دی.
رسول الله صلی الله عليه وسلم دا نه خوښوله، چې يو سړی دې د خپل سر يا ږيرې وېښتان داسې گډوډ او ببر پرېږدي، چې ليدونکو ته د شکل او وېښتانو د ښکلا او نظافت په نه مراعاتولو د شيطان په څېر ښکاري.

﴿ سپين په تور مه بدلوئ! ﴾

جابر رضی الله عنه ويلي : د مکې د فتحې په ورځ ابو قحافه رضی الله عنه د ابوبکر رضی الله عنه پلار راوستلی شو چې سر او ږيره يې د ونو په څېر تک سپين و.
۸۲)ـ محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم وويل : (غَيِّرُوا هَذَا الشَّيْبَ، وَجَنِّبُوهُ السَّوَادَ) [3]

---

[1] النهايه فى غريب الحديث والاثر١ج- ٢٨٩ مخ
[2] سنن أبي داود (4/ 76).
[3] مسند أحمد مخرجا ٢٣/١١

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: سپينو وېښتانو ته مو رنګ بدل کړئ او د توروالي څخه يې ځان وساتئ.

وېښتانو ته تور رنګ ورکول منع دي او ددې حديث نه يې په ځرګنده حرمت (حرام والى) معلومېږي، په نورو رنګونو يې رنګول د جواز په درجه کې دي مګر که مسلمانه مېرمن د وېښتانو په رنګولو کې هم د کافرو، مشرکو او بدکاره ښځو سره ځان ورته جوړوي بيا هم حرام دي، ځکه (مَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ[1]) څوک چې له يو قوم سره ځان ورته جوړوي، دى له هماغو څخه دى.[2]

ستر عالم شيخ محمد صالح العثيمين رحمه الله ويلي : هغه کس چې سپينو وېښتانو ته تور رنګ ورکوي ګوا چې له الله تعالى سره مقابله کوي، په پيدايښت او جوړښت کې د هغه له سنت او طريقې سره مقابله کوي، ځکه د ځوانۍ پر مهال وېښتان تور وي، کله چې د بوډاوالي يا د بل کوم لامل له وجه سپين شي، دى هڅه کوي چې دا حالت د ځوانۍ حالت ته وروګرځوي، ځکه هغه مهال يې وېښتان تور و او دا هڅه د الله تعالى په (خلق) جوړښت کې د تغير او بدلون په مانا ده او ددې په څنګ کې دا خبره هم ډېر ژر ښکاره کېږي چې د غه سړي يا مېرمن وېښتانو ته تور رنګ ورکړى، ځکه د وېښتانو بېخونه يې ژر سپينېږي.[3]

---

[1] سنن أبي داود (4/ 44)

[2] شخصية المرأة المسلمة/ فتاوى ابن عثيمين رحمه الله ۹۴۲

[3] **فتاوى المرأة المسلمة ۹۴۲**

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿ له تا سره لمونځ مې خوښېږي ﴾

۸۳)ـ اُم حميد رضی الله عنها د ابو حميد الساعد رضی الله عنه مېرمن رسول الله صلی الله عليه وسلم ته راغله ويې ويل :

(يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنِّي أُحِبُّ الصَّلَاةَ مَعَكَ، قَالَ: «قَدْ عَلِمْتُ أَنَّكِ تُحِبِّينَ الصَّلَاةَ مَعِي، وَصَلَاتُكِ فِي بَيْتِكِ خَيْرٌ لَكِ مِنْ صَلَاتِكِ فِي حُجْرَتِكِ، وَصَلَاتُكِ فِي حُجْرَتِكِ خَيْرٌ مِنْ صَلَاتِكِ فِي دَارِكِ، وَصَلَاتُكِ فِي دَارِكِ خَيْرٌ لَكِ مِنْ صَلَاتِكِ فِي مَسْجِدِ قَوْمِكِ، وَصَلَاتُكِ فِي مَسْجِدِ قَوْمِكِ خَيْرٌ لَكِ مِنْ صَلَاتِكِ فِي مَسْجِدِي) [1]

ژباړه: ای د الله رسوله! زما له تا سره يو ځای لمونځ کول خوښېږي.

رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته وويل : زه پوهېږم چې ستا له ما سره يو ځای لمونځ خوښېږي، مګر ستا لمونځ ستا په کوټه کې غوره دی، ستا د لمونځ نه ستا حجره کې او لمونځ ستا په حجره (کوټه) کې غوره دی، ستا له هغه لمونځ نه چې د کور په حويلی کې يې کوې او لمونځ ستا په دار (حويلی) کې غوره دی، ستا د هغه لمانځه نه چې د خپل قوم په جومات کې وي غوره دی، ستا د هغه لمانځه نه چې زما په جومات کې يې کوې.

۸۴)ـ (عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رضی الله عنهما، قَالَ: خَطَّ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله عليه وسلم فِي الْأَرْضِ خُطُوطًا أَرْبَعَةً، قَالَ: أَتَدْرُونَ مَا هَذَا؟ ، قَالُوا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَفْضَلُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ خَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ، وَفَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ، وَمَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ، وَآسِيَةُ بِنْتُ مُزَاحِمٍ امْرَأَةُ فِرْعَوْنَ) [2]

---

[1] مسند أحمد مخرجا ۴۵/۳۷

[2] صحيح ابن حبان مخرجا (15/ 470)/ سلسلة الاحاديث الصحيحة۴ج ۱۳ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: ابن عباس رضی الله عنهما وايي، رسول الله صلى الله عليه وسلم مورږ ته په زمکه کې څلور خطونه راښکل، بيا يې وويل: پوهېږئ دا څه دي؟

صحابه کرامو وويل: الله او د هغه رسول ښه پوهېږي.

نو رسول الله صلى الله عليه وسلم وويل: له اهل جنت څخه غوره مېرمنې خديجه د خويلد لور، فاطمه د محمد لور، مريم د عمران لور او اسيه د مزاحم لور او د فرعون مېرمن.

٨٥)ـ (عَنْ عُرْوَةَ رضى الله عنه، قَالَ: قَالَتْ عَائِشَةُ لِفَاطِمَةَ رضى الله عنها بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم: أَلَا أُبَشِّرُكِ، أَنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: سَيِّدَاتُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَرْبَعٌ: مَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ، وَفَاطِمَةُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم، وَخَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ، وَآسِيَةُ) [1]

ژباړه: عروه رضی الله عنه د حديث روايت کړی دی، وايي چې عائشې رضی الله عنها، فاطمې رضی الله عنها ته وويل : ايا زيری در نه کړم؟ چې رسول الله صلى الله عليه وسلم به ويل : د جنتي مېرمنو سردارانې څلور کسانې دي: مريم د عمران لور، فاطمه د محمد لور، خديجه د خويلد لور او اسيه د مزاحم لور.

٨٦)ـ عَنْ مَعْقِلَ بْنَ يَسَار رضى الله عنه، اَنَ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم قَالَ: لَأَنْ يُطْعَنَ فِي رَأْسِ أَحَدِكُمْ بِمِخْيَطٍ مِنْ حَدِيدٍ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَمَسَّ امْرَأَةً لَا تَحِلُّ لَهُ. [2]

[1] المستدرك على الصحيحين للحاكم (3/ 205)

[2] المعجم الكبير للطبراني ٢٠/٢١١

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: معقل بن یسار رضی الله عنه د حدیث راوي دی، رسول الله صلی الله علیه وسلم ویلي : دا چې ستاسو د یو کس په سر کې د اوسپنې مېخ ټک وهل شي، له دې نه غوره دی چې له داسې ښځمنې سره لاس ولګوي چې ده ته حلاله او روا نه وي.

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رضی الله عنه، عَنْ رَسُولِ اللهِ صلی الله علیه وسلم قَالَ: إِيَّاكُمْ وَالْخَلْوَةَ بِالنِّسَاءِ، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، مَا خَلَا رَجُلٌ وَامْرَأَةٌ إِلَّا دَخَلَ الشَّيْطَانُ بَيْنَهُمَا، وَلَيَزْحَمُ رَجُلٌ خِنْزِيرًا مُتَلَطِّخًا بِطِينٍ، أَوْ حَمْأَةٍ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَزْحَمَ مَنْكِبِهِ مَنْكِبَ امْرَأَةٍ لَا تَحِلُّ لَهُ» [1]

ژباړه: ابو امامه رضی الله عنه د حدیث راوي دی، رسول الله صلی الله علیه وسلم ویلي: له پردیو ښځمنو سره د یو ځای کېدلو نه ځان وساتئ، نه یو ځای کېږي سړی له ښځې سره، مګر شیطان د دوی په منځ کې وي، او چې سړی له داسې خنزیر (خوګ) سره ولګېږي، چې پر خټو او چټلیو لړلی وي، له دې نه غوره دی چې اوګه یې د داسې ښځې له اوګې سره ولګېږي، چې ده ته روا نه وي.

دواړه حدیثونه په دې دلالت کوي چې د نامحرمو ښځو سره لاس یا د بدن بل کوم غړی لګول او هم اختلاط (ګډون) بد کار دی.

﴿سل تسبیح، زر نېکۍ﴾

۸۷)ـ عَنْ مُصْعَبِ بْنِ سَعْدٍ رضی الله عنه، حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ: كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللهِ صلی الله علیه وسلم، فَقَالَ: أَيَعْجِزُ أَحَدُكُمْ أَنْ يَكْسِبَ، كُلَّ يَوْمٍ أَلْفَ حَسَنَةٍ؟»

[1] المعجم الكبير للطبراني (8/ 205)

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَسَأَلَهُ سَائِلٌ مِنْ جُلَسَائِهِ: كَيْفَ يَكْسِبُ أَحَدُنَا أَلْفَ حَسَنَةٍ؟ قَالَ: «يُسَبِّحُ مِائَةَ تَسْبِيحَةٍ، فَيُكْتَبُ لَهُ أَلْفُ حَسَنَةٍ، أَوْ يُحَطُّ عَنْهُ أَلْفُ خَطِيئَةٍ.

ژباړه :مصعب بن سعد رضی الله عنه له خپل پلار نه روایت کړی هغه ویلي: موږ له رسول الله صلی الله علیه وسلم سره و ، ویې ویل: ایا ستاسو یو کس دا طاقت لري چې هره ورځ زر(۱۰۰۰) نیکی وګټي؟

له ناستو کسانو څخه یو کس پوښتنه وکړه ای د الله رسوله صلی الله علیه وسلم !

څنګه به زموږ یو کس زر (۱۰۰۰) نېکی وګټي ؟

رسول الله صلی الله علیه وسلم وویل : چې سل ځلې تسبېح، (سبحان الله) ووایي زر (۱۰۰۰) نېکی ورته لیکل کیږي او یایې زر (۱۰۰۰) ګناهونه بښل کیږي.[1]

﴿ په اسلام کې لومړی شهیده ﴾

د اسلام د سپېڅلي دین په لومړیو کې د ګوتو په شمېر څو تنو ښاغلیو صحابه کرامو د مشرکانو له لورې هر ډول کړاو ته سینې سپر کړې وې، په دې لړ کې د مېړنیو باتورانو په څنګ کې یو شمېر پتمنو غیرتي مېرمنو هم پر خپلو سپېڅلیو وینو د خپلو قربانیو او سرښندنو تاریخ ولیکه، چې د تاریخ د سوونو پړاوونو له تېرېدلو وروسته اوس هم د هغوی نومونه ژوندي دي.

۸۸)ـ د تاریخ د دې زرینې دورې له نومیالیو څخه یوه هم سمیة بنت خیاط رضی الله عنها ده، دا د ابي حذیفه وینځه او د عمار بن یاسر رضی الله عنه مور وه، د لومړنیو مسلمانانو په کتار کې یې اوم مقام

[1] صحیح مسلم 4/ 2073

(c) ketabton.com: The Digital Library

درلوده، سمیة رضی الله عنها ډېره زړه او کمزورې وه. د سمیة رضی الله عنها خاوند یاسر رضی الله عنه او د هغه زوی عمار رضی الله عنه درې واړه هغه کسان وو، چې اسلام یې د پیل په سختو او ستونزمنو شېبو کې قبول کړی و، دې مجاهدې کورنۍ ته د مشرکانو له خوا سخت عذابونه ورکول کېده، رسول الله صلی الله علیه وسلمبه پر دوی ور تېرېده، دوی به یې د ابطح په سیمه کې د مکې سختې ګرمۍ ته په ځمکه څملولي و او په رنګارنګ عذابونو به کړول کېدل، رسول الله صلی الله علیه وسلم به پر دوی ډېر دردمن کېده، خو له لاسه یې نه و پوره، دوی ته به یې ویل:(صبراً یا آل یاسر، موعدکم الجنة) د یاسر کورنۍ! صبر کوئ، ستاسې ځای جنت دی.

امام مجاهد رحمه الله ویلي: رسول الله صلی الله علیه وسلم، ابوبکر الصدیق، بلال بن رباح، خباب، صهیب رومي، عمار رضی الله تعالی عنهم او

سمیة رضی الله عنها اوه لومړني هغه کسان دي، چې خپل اسلام یې ښکاره کړی و.

رسول الله صلی الله علیه وسلماو ابوبکرالصدیق رضی الله عنه خو د خپل قوم له لورې د اسلام دین ته له بلنې او خپراوي منع کېدل او دې نورو ته به د اوسپنې زغرې وراغوستل کېدلې او بیا به یې د مکې مکرمې ګرم لمر ته څملول.

ابوجهل لعین د عمار رضی الله عنه ګرانه مور په شرمګاه کې په نېزه ووهله، چې له امله یې ام عمارة رضی الله عنها د شهادت جام نوش کړ.

د صحابه وو د تاریخ لیکوال او محدثینو په اتفاقي ډول دا خبره کړې، چې سمیة رضی الله عنها په اسلام کې لومړنۍ شهیده مېرمن ده، کله چې ابوجهل د بدر په ورځ ووژل شو، رسول الله صلی الله علیه وسلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمار رضی الله عنه ته وويل:(الله تعالی ستا د شهيدې مور قاتل وواژه)[1].

«ارای‌شگرې دې ي‌ې هرو مرو ولولي!»

۸۹)ـ (عَنْ عَبْدِاللَّهِ رضی الله عنه، قَالَ: لَعَنَ اللَّهُ الْوَاشِمَاتِ، وَالْمُسْتَوْشِمَاتِ، وَالْمُتَنَمِّصَاتِ، وَالْمُتَفَلِّجَاتِ لِلْحُسْنِ الْمُغَيِّرَاتِ خَلْقَ اللَّهِ) [2]

ژباړه: عبدالله بن مسعود رضی الله عنه د حديث راوي دی، لعنت د الله دی پر هغو ښځو چې خالونه لګوي او پر هغو چې ترېنه د خالونو د لګولو غوښتنه کېږي، پر هغوی چې د وروځو وېښتان وباسي او هغوی چې د وېښتانو د ويستلو غوښتنه ترېنه کېږي او پر هغوی چې د حسن او ډول لپاره غاښونه ازادوي او د الله تعالی په جوړښت کې تغير او بدلون راولي.

راوي وايي: دا حديث د بني اسد قبيلې يوې مېرمنې ته ورسېد چې (اُم يعقوب) نومېده او قران به يې هم لوسته، ابن مسعود رضی الله عنه ته ورغله ورته يې وويل : دا کوم حديث دی چې ستا له لورې ماته رسېدلی؟ چې تا پر خال لګوونکو، هغوی چې د خال لګولو غوښتنه ترېنه کېږي، د وروځو د وېښتانو په ويستونکو او هغوی چې دا غوښتنه ترېنه کېږي، د غاښونو د حسن لپاره پر ازادوونکو، پر هغوی چې د الله تعالی جوړښت ته تغير ورکوونکې دي، لعنت ويلی؟

---

[1] **الاصابة فی تميز الصحابة، ۲۵۴۲.**

[2] سنن الدارمي ۳/۱۷۳۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله رضی الله عنه ورته وويل : څه دليل او پلمه ده زما لپاره چې زه به پر هغه چا لعنت نه وايم، چې رسول الله صلی الله عليه وسلم پرې لعنت ويلی دی او دا د الله تعالی په کتاب کې دي.
هغه ښځې وويل : ما خو قران کريم لوستی او دا خبره مې پکې نه ده پيدا کړې.
ابن مسعود رضی الله عنه ورته وويل : که چېرې ودې لوست پکې به يې بيا مومې.
الله تعالی ويلي: وَمَآ ءَاتَىٰكُمُ ٱلرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَىٰكُمۡ عَنۡهُ فَٱنتَهُواْۚ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَۖ إِنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلۡعِقَابِ ﴿٧﴾

ژباړه: او هغه څيز چې درکړی دی رسول الله صلی الله عليه وسلم، هغه ونيسئ او هغه څيز چې تاسې يې ترې منع کړي يئ، ترې منع شئ او وېره کوئ له الله نه، يقيناً الله تعالی سخت عذاب ورکوونکی دی.
ياني د قران کريم غوښتنه خو داده چې محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم د څه امر کوي، هغه وکړئ او څه نه مو چې منع کوي، هغه پرېدئ، نو؛ د خالونو لګولو، وروځو ويستلو او غاښونو اره کولو نه محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم منع کړې.
هغې ښځې وويل: زه همدا اوس له دې کارونو څخه ځينې ستا مېرمنه کې وينم.
ابن مسعود رضی الله عنه ورته وويل: ځه لاړه شه ويې ګوره!
کله چې د ابن مسعود رضی الله عنهکور ته ورغله او د هغه مېرمن يې وليده چې له يادو کارونو څخه هېڅ يو پکې نه و، بېرته ابن مسعود رضی الله عنه ته راغله ويې ويل : ستا په مېرمن کې دا هېڅ يو کار نه و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابن مسعود رضی الله عنهورته وويل : که داسې وی نو زه به له هغې سره هېڅکله يو ځای شوی نه وای.[1]

دې حديث کې د اوس مهال تش په نامه يو شمېر مسلمانو پېغلو او نورو مېرمنو ته د سخت لعنت، تهديد او او رټنې ياد شوی، چې په ډېرې سپين سترګۍ ددې حديث خلاف عمل کوي، له دوی سره، سره هغه ښځې هم د الله تعالی د رحمت نه شړل شوې ښودل شوې چې ارايشګاه لري او د پيسو په بدل کې ناويانو او نورو عامو ښځمنو ته وروځې وباسي، مصنوعي وېښتان لګوي او داسې نورې ناوړه کړنې سرته رسوي.

﴿نظر او خيال﴾

٩٠)ـ (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضى الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم: الْعَيْنُ حَقٌّ ، وَنَهَى عَنِ الْوَشْمِ) [2]

ژباړه: ابو هريرة رضی الله عنه د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: نظر حق دی او له خال لګولو نه يې منع کړې.

حديث کې د نظر نه مراد د سترګو لګېدل دي، خلک وايي له نظره شوی دی يانې بدو سترګو وهلی.

يادونه: ددې تفصيل ما د (الشفاء) کتاب کې کړی، لوستونکي کولی شي چې له هغې نه ګټه واخلي.

٩١)ـ نافع د ابن عمر رضی الله عنه نه روايت کړی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: (لَعَنَ اللَّهُ الوَاصِلَةَ وَالْمُسْتَوْصِلَةَ، وَالوَاشِمَةَ وَالْمُسْتَوْشِمَةَ [3]

---

[1] متفق عليه/ المرأة المسلمة ٩٣٠ مخ

[2] مسند أحمد مخرجا ١٣/٥٤٣

[3] صحيح البخاري٧/١٦٥

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: الله تعالی پر هغو ښځو لعنت ویلی چې وېښتان لګوي او پر هغو (اراېشګرو) چې د وېښتانو لګولو غوښتنه ترېنه کېږي، پر خال لګوونکې او پر هغې چې د خال لګولو غوښتنه ترېنه کېږي.

مسلمانه مېرمن ښايي نبوي لارښوونو ته په پام خپل سينګار برابر کړي، هسې نه چې د لنډ مهالي سينګار له امله په غبرګو نړيو کې د غبرګو لعنتونو ښکار شي.

﴿ د دنيا او اخرت غوره ډالۍ ﴾

۹۲)ـ (عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رضی الله عنهما، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلی الله علیه وسلم قَالَ: أَرْبَعٌ مَنْ أُعْطِيَهُنَّ أُعْطِيَ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ: قَلْبًا شَاكِرًا، وَلِسَانًا ذَاكِرًا، وَبَدَنًا عَلَى الْبَلَاءِ صَابِرًا، وَزَوْجَةً لَا تَبْغِيهِ خَوْنًا فِي نَفْسِهَا وَلَا مَالِهِ) [1]

ژباړه: ابن عباس رضی الله عنهما د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: څلور څيزونه چې چاته ورکړای شو هغه ته د دنيا او اخرت خير ورکړای شو.

زړه شکر ګذار، ژبه ذکر کوونکې، پر مصيبتونو او ازموينو صبرناک زړه او داسې مېرمن چې په خپل نفس او د خاوند په مال کې د خيانت هڅه نه کوي.

﴿ زړه د اخلاقو کان دی! ﴾

زړه د اخلاقو کان دی او د فضايلو سرچينه ده، د ايمان بشپړتيا په نېکو اخلاقو کې ده، حافظ ابن رجب رحمه الله په (جامع العلوم و الحکم) کې ليکلي چې د شريعت ټول اخلاق په دې څلورو حديثونو کې راجمع شوي دي او امام نووي رحمه الله په (الاربعين) کې هم راوړي.

---

[1] المعجم الکبير للطبراني ۱۱/۱۳۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څلور حديثونه په لاندې ډول دي.

۹۳)ـ (عَنْ عَلِيِّ بْنِ حُسَيْنٍ، عَنْ أَبِيهِ، رضى الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مِنْ حُسْنِ إِسْلامِ الْمَرْءِ تَرْكُهُ مَا لَا يَعْنِيهِ) [1]

ژباړه: على ابن حسين رضى الله عنه د خپل پلار نه روايت کړی، رسول الله صلى الله عليه وسلم ويلي: د سړي د اسلام ښايست دادی چې هغه څه پرېږدي کوم چې له ده سره مناسب نه وي .

دا حديث مسلمان نارينه او ښځينه ته سپارښتنه کوي چې د اسلامي عقيدې، روحيې او بڼې خلاف عملونه پرېږدئ، چې د اسلام ښايست مو پر ځای پاتې شي او له هغسې کړنو ځان وساتي چې د اسلام سره اړخ نه لګوي، هغه که اخلاقو، عاداتو، خوراک، څښاک او يا د ژوند په نورو چارو کې وي.

۹۴)ـ (عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضى الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَنَّهُ قَالَ: لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ، مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ) [2]

ژباړه: انس بن مالک رضى الله عنه د حديث راوي دی، چې رسول الله صلى الله عليه وسلم ويلي: ستاسو يو کس تر هغې د بشپړ ايمان خاوند نه شي کېدلی، څو چې مسلمان ورور ته هغه څه خوښ نه کړي، څه چې ځان ته خوښوي.

۹۵)ـ عَنِ أَبِي هُرَيْرَةَ رضى الله عنه، قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: مُرْنِي بِأَمْرٍ، قَالَ: لَا تَغْضَبْ، قَالَ: فَمَرَّ أَوْ فَذَهَبَ، ثُمَّ رَجَعَ، قَالَ: مُرْنِي بِأَمْرٍ، قَالَ: لَا تَغْضَبْ قَالَ: فَرَدَّدَ مِرَارًا كُلُّ ذَلِكَ يَرْجِعُ، فَيَقُولُ: لَا تَغْضَبْ . [1]

---

[1] مسند أحمد ط الرسالة ۳/۲۵۹

[2] مسند أحمد ط الرسالة ۲۰/۱۹۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: ابو هريره رضی الله عنه د حديث راوي دی، وايي: رسول الله صلی الله عليه وسلم ته يو کس راغی، ويې ويل : ای د الله رسوله صلی الله عليه وسلم !
په يو څه امر راته وکړه؟
رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته وويل : مه غوسه کېږه!
راوي وايي: هغه سړی تېر شو يا لاړ، بيا راوګرځېد، بيا يې وويل : په يو څه امر (وصيت) راته وکړه؟
رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته وويل : مه غوسه کېږه!
راوي وايي: په هر ځل چې دا کس راستنېده، رسول الله صلی الله عليه وسلم به ورته همدا خبره تکراروله چې مه غوسه کېږه!.

دا حديث مسلمانو نارينه او ښځينو ته ستر نبوي وصيت دی چې له غوسې څخه ځانونه وساتي، ځکه ډېر ځلې غوسه کېدل انسان ته په دنيا او اخرت کې د تاوان سبب کېږي او کله داسې شي چې د غوسې د نه کنترول له امله مؤمن نارينه او يا ښځينه له خپل دين څخه خلاص شي.

٩٦)- (عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو رضى الله عنه: أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ : وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ) [2]

ژباړه: عبدالله ابن عمر رضی الله عنه د حديث راوي دی رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: څوک چې پر الله تعالی او د اخرت په ورځ ايمان لري، خير دې واي او يا دې چوپ اوسيږي.

---

[1] مسند أحمد ط الرسالة (16/ 68)

[2] مسند أحمد ط الرسالة ١١/١٩٢

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې حديث کې مؤمنانو نارينه او ښځينه و ته سپارښتنه شوې چې څوک پر الله تعالی او اخرت ايمان لري له بې ځايه خبرو څخه به ځان ساتي، تل به خير وايي، د خير خبرې به کوي او که داسې نه وي، نو؛ چوپتيا به غوره کوي، ځکه له بې ځايه خبرو څخه چوپتيا غوره ده.
لقمان حکيم رحمه الله هم خپل زوی ته په نصيحت کې ويلي و : زويه! که خبرې د سپينو زرو دي نو چوپيتا د سرو زرو ده».
وايي چې د امام ابو حنيفه رحمه الله گوتمه کې هم داسې ليکلي و: (قُلِ الْخَيْرَ اَوِسْکُتْ) (خير وايه يا چوپ اوسېږه).
همدې بنسټونو ته په پام، مسلمانو مېرمنو ته پکار ده چې خپل ډېرى وختونو کې خپلې ژبې د الله تعالی په ذکر، د قران کريم په تلاوت او ښو خبرو لمدې وساتي او له هغو خبرو څخه ډډه وکړي چې د دوی ايمان، عقيدې او شخصيت ته زيان رسوي.

﴿ صلاة التسبيح ﴾

۹۷)ـ (سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ.)

گڼه او يادونه:

عبدالله بن عباس رضی الله عنهما نه روايت دی، چې رسول الله صلی الله عليه وسلم عباس بن عبدالمطلب ته وويل: ای عباس ای تره! ايا زه تاته عطيه در نه کړم، ايا زه تاته ډالۍ درنه کړم، ايا زه تاته ونه ښايم، ايا زه پر تا لس خصلتونه (کارونه) ونه کړم؟ چې که ته هغه اختيار کړې، نو الله تعالی به ستا گناهونه مخکيني، وروستني، پخواني او نوي، سهواً او قصداً، کوچني او غټ، پټ او ښکاره (ټول گناهونه) وبښي، (هغه دا دي) چې ته څلور رکعته لمونځ په داسې طريقه وکړې، چې په هر رکعت کې سورت فاتحه او يو سورت ولولې، کله چې په لومړي رکعت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې د قرائت نه فارغ شې او ته ولاړ يې، نو پينځلس ځلې به دا تسبيح ووايې:

(سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ)، بيا به رکوع وکړې، په هغې کې به يې لس ځلې ووايي، بيا به د رکوع نه سر پورته کړې (سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ) نه وروسته په ولاړه کې به يې لس ځلې ووايې، بيا به سجدې ته لاړ شې او په سجده کې به يې لس ځلې ووايې، بيا به سجدې نه سر پورته کړې (د دوو سجدو منځ کې) به يې لس ځلې ووايې، بيا به سجده وکړې او په سجده کې به يې لس ځلې ووايې، بيا به له سجدې نه سر پورته کړې، له قيام (درېدلو) مخکې، په جلسه د استراحت کې به يې لس ځلې ووايې، نو دا په هر رکعت کې پينځه اويا ځلې شو، دغه شان کار به په څلورو رکعتونو کې کوې.

که ستا طاقت وي، چې دا لمونځ هره ورځ يو ځل وکړې، نو ويې کړه او که هره ورځ يې نه شې کولای، په هره اونۍ کې يې يو ځل کوه او که په هره جمعه کې يې نه شې کولای، په هره مياشت کې يې يو ځل کوه او که په هره مياشت کې يې نه شې کولای، په هر کال کې يې يو ځل کوه او که په هر کال کې يې نه شې کولای، نو په ټول عمر کې يې يو ځل (خو ضرور) وکړه.(1)

﴿ صلاة حاجت ﴾

۹۸)ـ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى الْأَسْلَمِيِّ رضى الله عنهما، قَالَ: خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: مَنْ كَانَتْ لَهُ حَاجَةٌ إِلَى اللَّهِ، أَوْ إِلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِهِ، فَلْيَتَوَضَّأْ وَلْيُصَلِّ رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ لِيَقُلْ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ

1. الحق الصريح ۵جلد- ۳۷۴مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رَحْمَتِكَ، وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ، وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بِرٍّ، وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ، أَسْأَلُكَ أَلَّا تَدَعَ لِي ذَنْبًا إِلَّا غَفَرْتَهُ، وَلَا هَمًّا إِلَّا فَرَّجْتَهُ، وَلَا حَاجَةً هِيَ لَكَ رِضًا إِلَّا قَضَيْتَهَا لِي، ثُمَّ يَسْأَلُ اللَّهَ مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ مَا شَاءَ، فَإِنَّهُ يُقَدَّرُ.[1]

ژباړه: عبدالله بن ابي اوفی رضی الله عنهما وايي: رسول الله صلی الله عليه وسلم موږ ته راووت، ويې ويل: د چا چې الله تعالی لره څه حاجت يا کار بند وي، يا يې له بنيادمانو څخه کوم کس ته څه حاجت وي، اودس دې وکړي، بيا دې ووايي :

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ، وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ، وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بِرٍّ، وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ، أَسْأَلُكَ أَلَّا تَدَعَ لِي ذَنْبًا إِلَّا غَفَرْتَهُ، وَلَا هَمًّا إِلَّا فَرَّجْتَهُ، وَلَا حَاجَةً هِيَ لَكَ رِضًا إِلَّا قَضَيْتَهَا لِي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

بيا دې الله تعالی نه وغواړي، څه چې غواړي، که د دنيا او که د اخرت اړوند وي، ځکه دا دعا قبلېږي.

﴿ د استخارې لمونځ ﴾

٩٩)ـ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ رضی الله عنهما، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلی الله عليه وسلم يُعَلِّمُنَا الِاسْتِخَارَةَ كَمَا يُعَلِّمُنَا السُّورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ، يَقُولُ: " إِذَا هَمَّ أَحَدُكُمْ بِالْأَمْرِ، فَلْيَرْكَعْ رَكْعَتَيْنِ مِنْ غَيْرِ الْفَرِيضَةِ، ثُمَّ لِيَقُلْ: اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي أَوْ قَالَ عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ فَاقْدُرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي أَوْ قَالَ

---

[1] سنن ابن ماجه (1/ 441)

(c) ketabton.com: The Digital Library

فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدُرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ أَرْضِنِي بِهِ، وَيُسَمِّي حَاجَتَهُ.[1]

ژباړه: جابر بن عبدالله رضی الله عنهما وايي: رسول الله صلی الله عليه وسلم به موږ ته په چارو کې د استخارې دعا داسې راښودله، لکه څنګه به يې چې موږ ته د قران کريم يو سورت رازده کاوه، ويل به يې: کله چې ستاسو يو کس د څه کار اراده وکړي، نو د فرضي لمانځه پرته دې دوه رکعته لمونځ وکړي او خپل حاجت دې ونوموي، بيا دې داسې ووايي: اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي أَوْ قَالَ عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ فَاقْدُرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي أَوْ قَالَ فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدُرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ أَرْضِنِي بِهِ.

﴿له مجلس نه د پاڅېدلو دعا﴾

١٠٠)ـ عَنْ أَبِي بَرْزَةَ الْأَسْلَمِيِّ رضى الله عنه، قَالَ: لَمَّا كَانَ بِآخِرَةٍ، كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم إِذَا جَلَسَ فِي الْمَجْلِسِ، فَأَرَادَ أَنْ يَقُومَ قَالَ: " سُبْحَانَكَ اللهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ)[2]

ژباړه: ابو برزة رضی الله عنه وايي : رسول الله صلی الله عليه وسلم به د مجلس په اخر کې ياني کله به يې چې د پاڅېدلو اراده وکړه، داسې به يې ووېل : (سُبْحَانَكَ اللهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ)

---

1. صحيح البخاري.

2. مسند أحمد ط الرسالة (33/ 47)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې هيله چې مسلمانې خويندې د خپلو مجلسونو په پای کې دا نبوي سوغات هېر نه کړي او هم مورږ د خپلو دعاگانو په لپه کې ياد وساتي.

(وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library